رٛیش مَالیُن میۆن

بِملا رینہ

ریٚش مالیُن میٚون

بملا رینہ

فنکار کلچرل آرگنائزیشن کشمیر

"रे'श माल्युन म्योन"

(वाख)

बिमला रैणा

फनकार कलचर्ल ऑरगनायज़ेशन कश्मीर

ناو۔ "رِشتہِ مالِنۍ میثون"
مُصنفہ۔ بِمسلا رینہ
چھاپنٕ وٕری۔ 1998 سنہ ع
تیٕداد۔ اکھ ساس
موٗل۔ ہتھ روپیہ
سرورق۔ غلام رسوٗل سنتوش
خوشنویس۔ پی۔ این۔ کول سائل
چھاپ خانہٕ۔ جے۔ کے آفسیٹ پرنٹرس۔ دہلی۔ 6

پبلشر۔ فنکار کلچرل آرگنائزیشن کشمیر

کتاب میلنک پتاہ۔

(1)۔ دفتر فنکار کلچرل آرگنائزیشن کشمیر
پی۔ بی نمبر 1112۔ ہیڈ پوسٹ آفس سرینگر۔ 190001
2۔ بی/11۔ گاندھی نگر جموں۔ 18004۔
3۔ کتاب گھر۔ مولانا آزاد روڈ، سرینگر۔
4۔ کتاب گھر۔ کنال روڈ، جموں۔
5۔ بھگوان شری گوپی ناتھ جی ٹرسٹ اودے والا
بورڑی۔ جموں۔

ये'मि किताबि हुॅन्द्य साऽरी हों'कूक छि मुसनिफायि हुॅन्दि नॉवु मऽफूज

नाव	=	"रे'श माल्युन म्योन"
मुस्सनिफ़ा	=	बिमला रैणा
पब्लिशर	=	फनकार कलचर्ल ऑर्गनायज़ेशन कश्मीर
म्वल	=	हथ रुवपयि
छापन् सन्	=	1998 ई०
छाप खार्नु	=	जे० के० आफसेट प्रिन्टर्स, नई दिल्ली
तेदाद	=	अख सास
सरवरक	=	जी० आर० "सन्तोश"
देवनागरी लिपि	=	पी० एन० कौल "सायिल"

किताब मेलनुक पताह :-

1. दफ़्तर फनकार कलचर्ल ऑरगनायज़ेशन कश्मीर पी० पी० नं० 1112, हेड़ पोस्ट आफ़िस श्री नगर, 190001
2. 11/बी/बी गांधी नगर, जम्मू, 180004,
3. किताब घर-मौलाना आज़ाद रोड़, श्रीनगर,
4. किताब घर- कनाल रोड़-जम्मू,
5. भगवान श्री गोपी नाथ जी आश्रम-उदय वाला-जम्मू।

اَرپَن

تِہنٛدِین ژٕرَنہٕ کَمَلَن ہیٛنٛزِ سۄزِ آہی تہٕ رٕژرٕ تھایہ

مےٚ زٕلو دِژٕ تہٕ یاش بَخشُش !

بِملا رینہ

अर्पण

तिहन्द्यन च़रण्ॅु कमलन
यिहॅुन्ज़ि श्वज़ि आऽहियि
तॅु रॅचि़ यछ़ायि मे' ज़्यव
दिच़ तॅु बाश बखुश।

बिमला रैना

پیشِ نظر

دَمہٕ دَمہٕ کورُم مَس دَمَن ہالے

پرزلیوٗم دیپہٕ تہٕ ننیم ذاتھ

اَندرِم پرکاش نیبر ژھوٹُم

گٔٹہٕ رٹٕم تہٕ کرٕمَس تھَپھ

—— (لل دید)

سُہ چھُ اندر نیبر کُلہم یا اَکھ سارِ سے ہیتھ محیط۔ سُہ چھُنہٕ بدٕون کُنہٕ چیز نِش۔ سُہ چھُ پرٛتھ چیزُک اِظہار تہٕ پرٛتھ چیزچ اصل ذاتھ (جوہر) تہٕ چھُنہٕ کِنھی دۄگنیار۔ یِنہٕ یان پرزناوُن گو تَسند آسُن زانُن۔ تَسند آسنچ زان گیہٕ پرمہٕ شوقس ستی لےٚ گژھی۔ ساری شاعر چھِ پنٕنہٕ حقیقتہٕ پنٕنہٕ اَندرِمہٕ دُنیاہِ منٛز لٔبِتھ تمِس آگرس واتان۔

عام لفظ، عام واتنٛیارِ ہیٚکہٕ نہٕ تمِس سٕندِ لانہایتس آسنچ باوتھ کٔرِتھ۔ یِم لفظ۔ یِم عام اَنداز کٔتھ ہِشی، چھِ اَتہٕ بےمعنی تہٕ ژھوٚژی۔ اَتھی جایہِ چھِ شاعرانہٕ باوتھ کار یِوان۔ یِوہس عام لفظن تِہ جھُپٕر دِتھ یِمَن لامحدوٗد، نہایت، لامحیط ذاتہٕ (یِنہٕ آیہٕ دۄگنیار ورتاونہٕ ورٲے) اِظہاری رنگ دِلَس لایق بناوان چھِ۔

یہ شاعری چھِ اَندرِمہٕ تارِ وُزان۔ یہ شاعری تہٕ چھِ خٲرِجی دُنیہِ پٔکِم چیزو ستی پٔنِنہٕ شاعری ہیٚنان، مگر یِہندِ مقصوٗد

पेशि नज़र

दमुॅ दमुॅ को'रमस दमन हाले
प्रज़ल्योम दूॅप तुॅ ननेयम ज़ाथ
अऽन्दर्युम प्रकाश न्यबर छो'टुम
गटि रो'टुम तुॅ कऽरमस थफ

(लल्ल द्यद)

सु छु अन्दर न्यबर, कुलहुम पाऽठ्य साऽर्यसुॅय प्यठ महीत। सु छुनुॅ बिदून कुनि चीज़ुॅ निश। सु छु प्रथ चीज़ुक इज़हार तुॅ प्रथ चीज़ुॅच असुॅल ज़ाथ (जवहर)। अति छुनुॅ किंही दो'ग्यन्यार। पनुन पान प्रज़नावुन गव तसुंद आसुन ज़ानुन। तसुॅन्दि आसुॅनुॅच ज़ान गऽयि परमुॅ शिवस सूॅत्य लय गछुन। साऽरी शाऽयिर छि यिहय हऽकीकथ पनुॅनि अऽन्दरिमि दुन्ययाहऽ मंज़ुॅ लऽबिथ पनुॅनिस आगरस वातान।

आम लफज़—आम वातुॅन्यार हे'किनु तऽम्य सुॅन्दि ला-निहायत आसनुॅच़ बावथ कऽरिथ, यिम लफज़, यिम आम अंदाज़ुॅ कथि हुॅन्द्य छि अति बे मानी, तुॅ छो'च़्य। अऽथ्य जायि छे, शाऽयिरानुॅ बावथ बकार यिवान। य्वसुॅ आम लफज़न नवि जहचुॅ दिथ यिमन ला महदूद , ला निहायत, ला महीत, ज़ाऽच़ (पनुॅनि आयि दो'गन्यार वर्तावनुॅ वराऽय) इज़हाऽरी रंग दिनस लायक बनावान छि।

यि शाऽयरी छे' अऽन्दरिमि तारि वुज़ान। यि शाऽयरी ति छे' खारिजी दुन्ययिहक्यव चीज़व सूॅत्य पनुॅन्य शाऽयिरी नेशनावान मगर यिहुंद मकसद

چھُہ اَندرِمِہ ذٲتہِ نِیُچ باوتھ یِمن لفظن منٛزٕ یِمن لفظہٕ ترکیبن تہٕ اَتھ خاص
لفظہٕ ژارِ یہٕ چھےٚ نمِلا رینہٕ لوٚ اَندازٕ پٔرزناوان تہٕ یِہٕ نس خاص اظہٲری اسلوبس
واتان۔ تہٕ یِتھہٕ پٲٹھۍ اکہِ خاص شاعرانہٕ تحریرُچ باوتھ کران۔ یہٕ شاعری
چھےٚ نہٕ ہرگز تہٕ یِنہٕ سماجہٕ نِشہِ بر۔ یا۔ یِنہٕ عوامی حقیقژن نِش دور۔
بلکہ چھےٚ یہٕ شاعری یِنہٕ سماجی تہٕ سیاسی زِندگی ہُنٛد زیادٕ بہتر
پٲٹھۍ پیش ہیکان کٔرِتھ۔

فنکار آرگنایزیشن چھےٚ فخر زانان زِ سو چھےٚ بملا رینہٕ
ہیشہٕ روشن دماغ کأشر خوتوٚنہٕ ہنٛزٕ یہٕ واکھہٕ سوٚمبرن "ریشی مالین
میوٚن" چھاپ کٔرِتھ منظرِ عامس پیٹھ انان۔

لال بازار سِری نگر
12 ، نومبر 1998ء

جی۔ آر حسرت گڈہ
جنرل سیکریٹری فنکار کلچرل
آرگنایزیشن

छु अऽन्दरि्मि दुन्ययिहुॅच बावथ यिमन लफज़न, लफजुॅ तरकीबन तुॅ अथ खास लफजुॅ चा़रूॅयि छे' "बिमला रैणा" नवि अन्दाजुॅ प्रजुॅनावान तुॅ पनुॅनिस खास इज़हाऽरी असलूबस वातान, तुॅ यिथुॅ पाऽठ्य अकि खास शाऽयिरानुॅ तजरूबुॅच बावथ करान। यि शाऽयरी छे' नुॅ हर गिज़ ति पनुॅनि समाजि न्यबर या पनुॅनि असरी हऽकीकतुॅ निश दूर, बऽल्यकि छे' यि शाऽयिरी पनुॅनि समाऽजी तुॅ सियाऽसी ज़िंदगी ज़्यादुॅ बे'हतर पाऽठ्य पेश ह्यकान कऽरिथ।

फनकार कलचर्ल आरगनाईज़ेशनस छु फखुॅर ज़ि स्व करि यिछ़ि बाहोश काऽशिरि खोतून शायिरूॅ सुंद कलाम छाप तुॅ अनि मंज़रि आमस प्यठ।

लाल बाज़ार—सिरीनगर।
१२ नवम्बर १९९८ ई०

जी० आर हसरत गड़ा
जनरल सेक्रीट्री
फनकार कलचर्ल आरगनाईज़ेशन।

وُزِنۍ تہٕ وَرتاو

صٕرِیہٕ مَنٛز وٕبیٛپیا سوٚدُر ہ مگر مَنٛزٕ چھُ تی کرُنک فو رماشش سُسپدمُت۔ توٚے پیٛوم اِشارٕنے پیٹھٕ اِکتفا کرُن۔ خبر کانٛشہٕ ما بٕسہ مُبالغہٕ مگر میانہٕ خیالہٕ چھُ یہِ واقعہٕ زِ موٗجوٗد وٕہی مہٕ صدی ہٕنٛدِس دوٚیِمِس نِصفس دَوران چھےٚ کانٛہہ شاعرِ یہِ مَنٛز، زٕنتہٕ ژھایہِ بلیس، اکھ ترٛٹھ زَنانہٕ شاعرٕ پٔتھ ہیمٕر لیوسہ یَنہٕ پتہٕ پٮ۪ٹھ بیٚہترین لمحَن مَنٛز پٮ۪تہٕ ماچہٕ زٕ لیوٕ ہٕنٛدی تخلیقی اِمکان دٔرِیاف کران کران تہٕ لَلہٕ دیدِ پیٹھٕ صمد میرس تام چھیہ اَسرارٕ آرٕہی رِلواٮ۪تٕر ہُنٛد فاضِ پراواتھ پراوان حیالٕتس کانٛہہ تِس مُتعلق یِنہٕ ذاتی تأثرُک تہٕ دوٚہ بساوُک شادمان پاس دِلَس مَنٛز کامیاب سِیر مَنٛز چھےٚ۔ تٕملاوِیتہٕ، بچھ کھٕتٕد بٕرہٕ ثہ تام اوسہٕ مَنٛزٕ شاعرن ہٕنٛدِس کُنہٕ خلقس مَنٛز یہٕ تاوکنن گوٚمُت، تہٕ زٕ ژور دہہ بٕرہٕ ثہ اوسہٕ مَنٛزٕ تِہنٛد اکھ شار تہٕ زٕ اٮ۪ٹھ لُبٕزمُت یا لوٗرمُت۔ مگر ووٚنی ییٚلہٕ مَنٛزٕ "رِلیش مالِشُن میٛون" تاوٕتِہنٛز شار سوٚمبرٕن پرٕنک الغایہٕ موقہٕ میوٗل، مَنٛزٕ باسیوو سَملاچیہٕ چھےٚ نہٕ صرف پرانی اسرارٕ آرٕ ی رِلوایَتھ زِنٛدٕ تھاوٕنٕچ بٔلکہٕ چھیٚن تِمنٛو مَنٛز فنکارٕ ی آتھٕ دٕ البتہٕ محض رسمی کتھن پھٕٹٕر دِنہٕ بجایہٕ اسرارٕ ی تجربس تٕمنٛز یِنہٕ ذاتی آوٕرنی (INVOLVEMENT) ہُنٛد لسانی سوٚمبٕرِس پیٹھٕ تہٕ پھو کرون باس دِنیٚمُت :

वुज़िन्य तुॅ वर्ताव

सुरयि मंज़ वे'प्या सो'दुर? मगर मे'छु तिय करनुक फ़्वर्माश सपुदमुत। तवय प्योम इशारूॅनुॅय प्यठ इकतिफ़ा करून। खबर काऽंसि मा बासि मुबालगुॅ मगर म्यानि ख्यालुॅ छु यि वाकाह ज़ि मूजूदुॅ वुह्यमि सऽद्ययि हुॅन्दिस दो'यमिस न्यसफस दौरान छे' काऽशरि शाऽयरियि मंज़, ज़नतुॅ छायि हऽलिस, अख तिछ़ ज़नानुॅ शाऽयिर प्रे'थेमुॅच़, य्वसुॅ पनुॅन्यन बे'हतऽरीन लमुॅहन मंज़ पनुॅनि माजि ज़े'वि हुॅन्द्य तख़लीक़ी इमकान दऽर्ययाफ करां करान तुॅ लल्ल दे'दि प्यठुॅ समद मीरस तामचि असराऽर्य र्‌यवायऽच़ हुंद फ़ाऽज़ प्रावान प्रावान हयातस काऽयनातस मुतलिक पनुॅनि ज़ाऽती तासरुक तुॅ व्वलसावुक शादमान बास दिनस मंज़ कामयाब सपुॅज़मुॅच़ छे'।

"बिमला रैणा," पछ खंड़ ब्रोंहताम ओसनुॅ मे' शाऽयिरन हुॅन्दिस कुनि हलकस मंज़ यि नाव कनन गो'मुत, तुॅ जुॅ च़ोर द्वह ब्रोन्ह ओसनुॅ मे' तिहुंद अख शार ति ज़ांह बूज़मुत या पो'रमुत। मगर व्वन्य ये'लि मे' "रे'श माल्युन म्योन" नावुॅ तिहुॅन्ज़ शारूॅ सो'म्बरन परनुक अलगाऽबुॅ मोकुॅ म्यूल। मे'बास्योव बिमला जियि छे'नुॅ सिर्फ प्राऽन्य असराऽर्य र्‌यवायथ ज़िन्दुॅ थाऽवमुॅच़, बऽल्यकि छुन तथ पनुन फनकाऽर्य अथुॅ डाऽलिथ महज़ रसमी कथन फ़्युर दिनुॅ बजायि असराऽर्य तजरूबस मंज़ पनुॅनि ज़ाऽती आवरऽन्य (Involvement) हुंद लिसाऽनी सो'थरिस प्यठ ततुॅ फू करूॅवुन बास द्युतमुत:

گَنٕز شێنِچھ وُنِھ گوم مَنٛز کَنِس
ہَرٕ تھَپچھ کَرنَس مَنٛز صحراو
کھُٹٕراو دوٚہِم کَر مَنٛز مَنٛس
اَدٕ مێٚتٕر وَلِس سےٚ تسٕ تَھٕ آو

●

سےٚ سےٚ کَران وُچھِتھ ژوٚر گوم
چھوٚر گوم کَران واویلاہ
ہِیٚرٕ بۄرِتھ اَنٛدر موٚر گوم
اَنٛدرِیُم دوٚر گوم دِتھ خلاہ

●

سوٚمبرنہٕ ہُنٛد حاوی موضوٗع چھُ پرانہٕ اَسرآری مزاز تہٕ
صوٗرتھ چھَس واکھ چالہٕ - وَن گوو تہٕ آسِتھ تہٕ چھےٚ وارِیاہَن شارَن
مَنٛز وَرتاونہٕ آمژٕ زبان تیژٕ کارگر زِ تاز بیٲنی چھےٚ تاز مضموٗنَن وجوٗد
بخشان تہٕ زبان تَرٲشی ہُنٛد بیٚتر ہاوان - یہ چھےٚ کانٛہہ موٗلی کتھ -
بِلا جینِی کیٚنٛہہ وَنیچ (Expressions) چھِ زبانی ہِنٛز ناگزیٖر
موزوٗنیژ ہُنٛد باس دِنہٕ علاوٕ محاورٕ سازی یہ تہٕ مثالہٕ تَرٲشی یہ
ہُنٛد رت اِظہار کَرٕتھ -

مێٚتر مُشتہٕ دِنہٕ ، اَنٛدرٕ اَژِتھ سوٗنٛدر کھٹِتھ ، گاگرِ مَنٛز آگرن ،
مُنہٕ نےٚ داسِس توٚمل بیٚتہٕ نو ، بُڈِتھ قاعدٕ پرن ، ڈٲمبی کرایہ ہیٚکتو
دَیہٕ مارے مَشی ، وَتھ وانہٕ ہِتھ پَنُن موٗچھِلہٕ ناو -

कऽन्य शे'छ वऽनिथ गोम मंज़ कनस
हचि़ थफ कऽरनम मंज़ सऽहराव
ठऽहराव दो'पनम कर मंज़ मनस
अदुॅ मे'चि़ वनस मे'ति सोंथ आव
मे' मे' करान वुछिथ चो़'र गोम,
फो'र गोम करान वावेलाह,
ह्यनुर बऽरिथ अन्दर मो'र गोम
अऽन्द्र्युम दो'र गोम दिथ खुलाह

०

सो'म्बरनि हुॅन्द्य हाऽवी मोजू़ छि प्रानि असराऽर्य मिज़ाजुॅ तुॅ सूरथ छस वाखुॅ चालि। व्वं गव ति आऽसिथ ति छे' वारयाहन शारन मंज़ वर्तावनुॅ आमुॅच़ ज़बान तीच़ कारगर ज़ि ताजुॅ बयाऽनी छे' ताजुॅ मज़मूनन वो'जूद बखशान तुॅ ज़बान तराऽशी हुंद बितुर हावान। यि छे'नुॅ कांह मोमूली कथ। "बिमला जियिन्य" के'न्ह वनुॅत्य (Expressions) छि ज़बाऽन्य् हुॅन्जि़ नागुज़ीर मोजू़नियऽच़ हुन्द बास दिनुॅ अलावुॅ महावरूॅ साऽज़्ययि तुॅ मिसालुॅ तराऽशियि हुन्द रूत अनुॅहार रटान:

मे'चि़ मुशतुॅ दिनि, अन्दर अऽचि़थ स्वंदर खटुॅन्य, गागरि मंज़ आगुर रटुन, मुनुॅनय दान्यस तो'मुल बनि नो, बऽड़िथ काऽयिदुॅ परून, डऽव्य क्रायि युथनो दयि माय मशी, वुथ्य़् वानि बुथ पनुन मो छलुॅनाव।

مےٚ چھُیہٕ بٕلاچی تہٕ اکیڈیمک تعلیمہٕ متعلق کانٛہہ اطلاع ۔ مےٚ باسیوو تہنٛدِ اظہارُک استعاری رنٛگ چھُ تہنٛزِ ذاتی صلاحیتہٕ ہنٛد سید سیوِد نیب تہٕ کاشُر زبانی ستی تہنٛدِ خونی رشتُک توٚت تاثیر تہٕ کاشرِن لفظن ہنٛز دُبرائے ترتیٖن والہِ تہنٛدِ سنہٕ شعورُک وُنہٕ وُن پے ۔

"وقےٚ لاگِتھ روزٕ بٕن موہٕ مٕٹھے / لالُک موٗل لالرُ زانے / ستنہٕ ووٗرٕ سُتر یار وُوتھ یان /" یتھین مصرن سام ہیتھ چھُ زانُن تگان زِ فنکار کیتھ پاٹھی چھُ گال کھالتھ گمتین لفظن برٕ وہٕ پنہٕ کُن انٛتھ زٕ ینتہٕ گوڈ چھ لٹہٕ تہنٛدِس مادری متنہٕ رس واقف کرناوان ۔ مخصوص لسانی ورتاو چھُ اکھ اہم وجہہ زِ بٕلاچین واریاہ واریاہ شارچھِ ترتیبس روزٕ ونی باسان ۔

تشبیہہ سازی ہنٛدِ کیٚنہہ نمونہٕ چھِ توجہہ طلب :

پہلی وچھان پُری محل ، اندری سنان خلے کانہہ ۔/
لوکہٕ روستے پان زانن ، ونہ روستے واندرُ ترن ۔/
تراوتو پتہٕ عقلہ بر وُتھی ، وچھتو کتہٕ کتھ لوکہٕ مت نار +

کلامس منز چھِ حاوی کیٚتو کیتھ تشبیہن ہنٛدی دوٚ شوٚے نمونہٕ نظرِ گژھان ۔ مثلن یہ حاوی تشبیہہ :

مٕن ینٛژ دوٚد زان ، لوہ دینٛژ دون زان / ترِ یتھ مندن چھ تھ روزد یاٚ پیا /
واوِچ زنکرُس بیوٚ روز پھران / گلہ روز ول ادھتی بیہ جان / مایہ
واوِکس آکتس ناوِچ ترُوٹ بناو ۔ / مِنہٕ کس تونٛدرس لولہٕ شندراو /

मे' छुनुँ "बिमला जियिनि" एकडैमिक ताऽलीमि मुतलिक कांह इतला। मे'बास्यव तिहन्दि इज़हारूक इस्तिआऽरी रंग छु तिहन्ज़ि ज़ाऽयती सलाऽहियऽच़ हुंद से'दि स्यो'द नेब, तुँ काऽशरि ज़बाऽन्य सूँत्य तिहन्दि खूनी रिशतुक तो'त ताऽसीर तुँ काऽशस्र्यन लफज़न हुॅन्ज़ दुबुॅराय चे़नन वालि तिहन्दि सनि शो'वूरूक वुज़ॅवुन पय:

"कुॅय" लाऽगिथ रोज़, बन मो मऽटुॅय/ लालुक म्वल "लालुर" ज़ाने/ "सऽन्ज़वरि" सऽच़ पाऽरोवुथ पान। यिथ्यन मिसरन साम ह्यथ छु ज़ानुन तगान ज़ि फनकार किथुँ पाऽठ्य छु गालखातस गऽमत्यन लफ़ज़न ब्रो'न्ह कुन अऽनिथ ज़नतुँ ग्वडनिचि लटि तिहुॅन्दिस माऽर्य मंज़रस वाऽकुॅफ करूॅनावान। मखसूस लिसाऽनी वर्ताव छु अख अहम वजह ज़ि बिमला जियिन्य वारयाह वारयाह शार छि च़्यतस रोजुॅवुॅन्य् बासान।

मुशबीहिसाऽज़ी हुॅन्द्य के'न्ह नो'मूनुॅ छि तवजह तलब:

"पऽहऽल्य वुछान पऽरी मऽहल, अऽन्दुॅर्य सनान खालुॅय कांह/ यूगुॅ रो'स्तुय पान ज़ानुन, वनुॅ रो'स्तुय वांदुर ज़न/ त्राव तो पनुॅनि अकलि बर वऽथी, वुछतव कति कथ लो'गमुत नार।

कलामस मंज़ छि़ हाऽवी क्यो छ़ऽकरिथ शबीहन हुॅन्द्य द्रुशवय ऩो'मूनुॅ नज़रि गछ़ान। मसलन यि हाऽवी शबीहऽ:

मन पनुन द्रद ज़ान, ब्वद पनुॅन्य दोन ज़ान/ च़्यथ मंदुन दिथ रोज़ द्यान/ वावुॅच रज़ करूस ह्यू रोज़ फिरान/ कलि रोज़ वल अदुॅ थऽन्य् यियि जान/ (या) वावुॅकिस आऽटिस नावुॅच चो़'ट बनाव/ मनुॅकिस तो'न्दरस लोलुॅ सऽंदराव/

ڈیانے اُنڈی اُنڈی لاگِتھ اَتھ بتھاو۔/ پاکہٕ لوٚپران تھوٚد گرٛژھی اُڈباو/

تہٕ یہِ شبیہہ چھُکراوٕ

دوہ تارٕ ژھوہ مےٚ موٗرُم / ہرد زوٚنُم سوٚنتھ آم / ہرٕ تہٕ

پُتُن وُمبر ژروٗرُم / ہمیسہٕ نُنبتھ کاوٕ ڈرام /

بہٕ چھُس ۔وان زِ سمبلا رینہٕ ہش آگاہ کاشرِ خوتوٗن

کیاہ زِ وُنیکتام لیس پردے رٕوزمُت، تہٕ یہِ وسواس ہیکہ کانٛہہ

تہٕ حساس کاشرِس بے قرار کٔرِتھ زِ اَسی کاشرٕ ماچھ اکھ اَکی

سٕنزِ وٕ نظرٕ تِشہٕ دوٗر روٗزی روٗزی ہیٚنہٕ قومی زِندگیہ ہیٚندی

آگرن ہیٚتھ بے خبری یا لاتعلقی ہِنٛد ملیہ تراوان؟

مُچھتہٕ ژھیٚپہ نِیہ تُلِتھ کُنہٕ وزِ کال!

رحمان راہی

وچار ناگ کشمیر

تحریر ۱۳، نومبر ۱۹۹۸ء

द्यान्नय अऽन्द्य अऽन्द्य लाऽगिथ अथ थाव/ पाकुॅ पूरूॅ अन थो'द गछ़िय अदुॅ बावं/

तुॅ यि मुशबीहुॅ छऽकराव:

द्वह तारय छ्वह मे'. मोरूम/ हरूद ज़ोनुम सोंथ आम/ पर तुॅ पनुन वुम्बरि चो़रूम/ हम्सुॅ बऽनिथ काव द्राम।

बुॅ छुस रावान ज़ि "बिमला रैणा" हिश आगाह काऽशिर खोतून क्याज़ि वुन्युकताम पसि परंदय रूज़िथ तुॅ यि वसवास हे'कि काऽन्सि ति हसास काऽशरिस बेकरार कऽरिथ ज़ि अऽस्य काऽशिर्य मा छि अख अऽक्य सुॅन्ज़व नज़रव निशि दूर रूज़्य रूज़्य पनुॅनि कौमी ज़िन्दुॅगियि हुँद्यन आगुॅरन प्यठ बे'खबरी या ला तोलुॅकी हुंद मलबुॅ त्रावान?

युथनुॅ छे'पि नियि तुलिथ कुनि विज़ि काल!

व्यच़ार नाग—कश्मीर

तहरीर १३— नवम्बर १९९८ ई०

रहमान राही

زٕتٕنی

یٚیلہٕ شامٕلی اَنہٕ گٹس مَنز یِہے زوتہٕ وٕنی تِمبر ہیٚش نٕژان چھِیے تہٕ
گاہ چھِیے ژھٹان باسان چھُ زَن تہٕ چھُ کُستام مَشالٕہ سیٚتہٕ گاش ہاوَن وول
وُتہٕ گاشراوان ۔ یٚیلہٕ نیٚنٚدٕ ہیٚو دِین کُستام یہ شوٗوٕ وُرکھتان چھُ زِسہٕ تہٕ چھُ
گاٹہٕ جارس داد سیٚتہٕ آوِلین آوی جارَن تہٕ زاوِلین زاوِ جارَن سَنان
تہٕ مولہٕ تلہٕ کِس مقصدس مانہٕ مطلب لیان ۔ ییٚنہٕ وُجوٗد یٚیلہٕ گاشہٕ
بانہٕ لیوان چھُ ۔ یِنہٕ اَندرِیُم پرکاش یٚیلہٕ کانہٕہ تِمبر ژھٹان چھُ تِس
چھُ پانٕے پانے یِنہٕ پان لَبُن تَگان ۔ اَما پوز اَتھ چھِیے وُتہٕ ہاوِکہٕ شَمز
صوٗرُت تہٕ یتہٕ تہٕہنز آگناہ عانہٕ مُطابِق پنٕنی ساری فرض پالنی
تہٕ عملی پیٚٹھ پرچھ لٕلہٕ کھوٗل کرُن یتھی ہوی جذبات تہٕ پرچھے
ہیٚش کرِنہٕ تہٕ عمل کرُن وول چھُ اصلیتس تہٕ حقیقتس تَس تام وُچھِتھ
جامہٕ وٕلِتھ بیٚیٚن تام تہٕ یہ رازٕ واتناوان تہٕ اَدٕے چھُ وُتہٕ لیوان تہٕ
اُمس مَنز چھِیے کوٚہ سہ تام زٕتنی ۔ اَدٕ سیٚتہٕ اَندکارِکس عالمس مَنز لوٚسہ
زٕتنی متھٕ دٕرشٕنہٕ گیہٕ ہیوٚ گیہٕ مشالٕ بیٚنہٕ مَن بٕملارہٕ زٕنہٕ بٕڑن تہٕ اَسہٕ
پوشن !

—— پی این کول سائل

ज़ितिन्य

ये'लि शार्मुल्य अनिगऽटिस मंज़ यिहय ज़ोतुंवुंन्य त्यम्बुंर हिश नचान छे' तुं गाह छे' छ़टान बासान छु ज़नतुं छु कुस ताम मशाऽल्य् ह्यथ गाश हावन वोल वतुं गाऽशरावान। ये'लि ने'शब्वद्यन कुसताम यि शो'वूर बखशान छुज़ि सुति छु अकुंलमऽन्दी दाद ह्यथ आऽव्यल्यन आऽव्यजारन तुं ज़ाऽव्यल्यन ज़ाऽव्यजारन सनान तुं मूलुं तलुंकिस मक़सदस मानि लबान। पनुन वो'जूद ये'लि काऽसि बाति यिवान छु। पनुन अऽन्दरयुम प्रकाश ये'लि कांह न्यबर छ़टान छु। तस छु पाऽन्य् पानय पनुन पान लबुन तगान। अमापो'ज़ अथ छे' वतुं हावुंकि सुंज़ ज़ो'रूरथ तुं पतुं तऽहन्ज़ि आज्ञायि आऽनि मुताबिकुं पनुंन्य साऽरी फर्ज़ वालुंन्य् तुं अमली ये'छ़ि पछ़ि हिश अमल करन वोल छु असलियतस तुं हऽकीकतस पज़तिक्य जामुं वऽलिथ बे'यन ताम ति यि राज़ वातनावान तुं अदुं छु वनुंनुं यिवान ज़ि अऽमिस मंज़ छे' क्वसुं ताम ज़ितिन्य्। अदुं यथ अंदुंकारकिस आलमस मंज़ यवसुं ज़ितिन्य् मे' द्रून्ठ्य गऽयि स्वय गऽयि म्याऽन्य् बे'निहन बिमला रैणा-ज़िंदुरूज़िन तुं असि पूशिन!

पृथ्वी नाथ कौल "सायिल"

پنٕنۍ کتھ

دازِ ہیسا آمُت میثون گرٕے
چھُم مٔے ہَر ذٔرے زبان ادم ادم

گوٚرن دوٚپم مان ژٕرے کرٕے
گایتری پادن میٹھ ژکرٕ
کرِ شوٗرٕ وٚجل جَل لٕے گٔنٹرٕے
چھُم مٔے ہَر ذرے زبان اوم اوم

ڈاے ساس میٹھ دِتّی مٔے کھینہٕ اَندرے
گوم یلہٕ برے وُژھم تھقر تھقر
آیہٕ پانہٕ ساکھیات گٔیس وٕسمرے
چھُم مٔے ہَر ذٔرے زبان اوم اوم

پرٛژھوم گوٚرس وٕنہٕ ۍ کتیاہ بہٕ کرے
دوٚپنم شٔرن گژھ سٔتھ گوٚرٕ ہے
سے چھِے سبب چون واتی سُہ گرے
چھُم مٔے ہَر ذرے زبان اوم اوم

ژاران سٔتھ گوٚرس وٗری لگی مٔے درے
گلان اَندری سبہ......
دوٚپنم سامین گژھِ تس گرے

पर्नुन्य कथ

राजुँ हंसा आमुत म्योन गरय,
छुम मे' हर ज़रय ज़पान ओं ओं।
ग्वरन दो'पनम मान चुँय करय,
गायत्रयि पादन मीठ्य चुँ कर।
करि शो'रू जल जल बऽय गऽन्ज़रय।।
छुम मे' हर ज़रय ज़पान ओं ओं ।।०।।
डाय सास मीठ्य दित्य मे' क्षणुं अन्दुरय,
गोम यलुं बरय वऽछुँम थरुँ थर।
आयि पार्नें साक्षात गऽयस व्यसमरय।।
छुम मे' हर ज़रय ज़पान ओं ओं ।।०।।
प्रुँछ़ोम ग्वरस व्यन्य कयाह बुं करय,
दो'पनम शरण गछ़ सत् ग्वरुँसुंय।
सुय छुय बब चोन वाती सु गरय।।
छुम मे' हर ज़रय ज़पान ओं ओं ।।०।।
प्रारान सत्ग्वरस वऽरी लऽग्य मे' दरय,
गलान अऽन्दरी अऽन्दरी बऽ।
दो'पनम साऽमियन गछ़ि तस गरय।।
छुम मे' हर ज़रय ज़पान ओं ओं ।।०।।
सत् ग्वरन दो'प अछ़ अऽन्दुँर्य अन्दरय,
रटुँने मनुँचे बावुँनायि सूँत्य।

چھُم نٔمٮ۪ٚ ہَر ذرَس زٔبان اوم اوم

سَتھ گوٚرَن دوٚپ اژھ أنٛدرِ اَنٛدُمے
رَٹِھ نے مَنٛز چھے باوٕنا یہٕ ستی
یِی پوٚر لَلہِ تَمے تی ژہٕ تہٕ پرَسے

چھُم مٮ۪ٚ ہَر ذرَس زٔبان اوم اوم

تَنہٕ مَنٛز تَمہِ کُے دِیان ژٕ سے ذرَسے
گَلہِ کام، کرٛوٗد، لوٗب، موہ، اَہنٛکار
چھولہِ ادٕ یمپوش لُیس نہٕ گرٛزھِ برَسے

چھُم مٮ۪ٚ ہَر ذرَس زٔبان اوم اوم

سَتھ گوٚرٕ آرادَنا چھانی کرَسے
لال ژٕ نیے یہٕ وَتھرَے دوٚن پادَن
یمِس آیہِ سَتھ گوٚرٕ پانٔے گرَسے

چھُم مٮ۪ٚ ہَر ذرَس زٔبان اوم اوم

●

यिय पो'र ललि तय ती चुं ति परय।।
छुम मे' हर ज़रय ज़पान ओं ओं ।।०।।
तनुं मनुं तमिकुय द्यान च़ेय दरय,
गलि काम क्रूद लूब मोह अन्दुंकार।
फ्वलि अदुं पम्पोश युसनुं गछ़िबरय।।
छुम मे' हर ज़रय ज़पान ओं ओं ।।०।।
सत् ग्वरुं आरादना चाऽन्य् करय,
लाल च़े'य वथरय बुं द्र्वन पादन।
"बिमस" आयि सत्ग्वर पानय गरय।।
छुम मे' हर ज़रय ज़पान ओं ओं।।०।।

(1)

لۄلہٕ اَمر ہتھ چھو گلہٕ گَلے
اَدِ دِل پھولے پمپوش زَن
دِیہ باو سوٗرے یِیلہٕ ہو گَلے
اَدِ نو زاشہ ڈٔلے مَن

(2)

سَرٕنے گَرٕصتو ہیٕنہٕ نَس گورَس
بارِ تُلی سُے اَدِ بُور
لیُس لَتَس گاری لَتٕسی ہو تآری
اَدِ کھُلہٕ لوسَس پانٕنے تور

वाख

1

लोलॖ अमर्यथ चो गलि गले,
अदॖ दिल फ्वले पम्पोश ज़न।
दॖयि बाव सोरुय ये'लि हो गले,
अदॖ नो ज़ांह ड़ले मन।।

✡

2

शरनॖय गछ़तो पनॖनिस ग्वरस,
बारि तुली सुय अदॖ बोर।
युस तस गारी तऽस्य हो तारी,
अदॖ खुलि लोलस पानय तोर।।

✡

(3)

لولس مٔے دِیُتمُ کُے زورے
مٔژرنہٕ آمو تورُسے مے
دُچھمُ سہٕ وِہتھ پانے ژوٗپوٗرے
ژٕسِتھ آمو سوٗرسے مے

(4)

ژھانڈان آسہٕ سَن کوہَن تہٕ بالَن
اَنٛدری اَنٛدری گومو سوٗر
دُچھمُ سہٕ بِہتھ مٔنز میٚے لالَن
چھاوِتہٕ آمژ بہٕ بالَن پلوٗر

(5)

سوٗمبرِنی دٔنہٕ دِیار چھی سمہآری
مو وال پالَس خآری ہا +
کرٕ لبہ چھہِ ہُنتس اَنچ اَنبآری
اَدٕ تِتیلہِ نوٗسوٗری زانِہ

3

लोलस मे' द्युतुम कुनुय ज़ोरुॅय,
मुच़रनुॅ आमो तोरुॅय मे।
वुछुम सु विहिथ पानय च़वपोरूॅय,
च़ऽसिथ आमो सोरुय मे।।

✡

4

छ़ांडान आऽसुॅसन क्वहन तुॅ बालन,
अऽन्दरी अऽन्दरी गोमो सूर।
वुछुम सु बिहिथ मंज़ मेंय लालन,
छावुॅनुॅ आमुॅच़ बुॅ बालन पूर।।

✡

5

सोन्बरुॅन्य दनुॅ द्यार छिय संहाऽरी,
मो वाल पानस खाऽरी हा।
कर ब्वछि हऽतिस अनुॅच अंबाऽरी,
अदुॅ ते'लि नो सोरी ज़ांह।।

✡

(6)

اَکہ اَکی گَیہ سارٕی نیرِتھ
واپَس پھیرِتھ کاہہ نو آو
موزان پانو ییتہٕ چھُس ٹھہرِتھ
سوٗشتے سوٚرِتھ ہَر دُھتھاو

(7)

کھَنتو یِنہٕ نِس مَنہٕ کِس کھَلس
چھُٹٕرِتھ دُیہ دَتہٕ اَتھہٕ سوٚنٕہراو
ژٕہتہٕ ییٚول وٚوٗس لوٚت روزٕ پالس
کَرٕ جانالَس واوِ جبہ واو

(8)

اَنٛدرٕی اَنٛدرٕی ووٚن دِلوٕ پالس
کُن کَرٕ مَنس بیٚیہ دٕیالس
مِتٕیل کَرٕ پالس ستہٕ اَیالس
پاتے میلکھ شاہہ آنس

6

अकि अकी गऽयि साऽरी नीरिथ,
वापस फीरिथ काँह नो आव।
मो ज़ान पानो ये'ति छुस ठ्युंहरिथ,
सों तय सो'रिथ हरुद थाव।।

✡

7

खानतो पनुंनिस मनुंकिस खलस,
फुटुंरिथ दुयि दतुं अथुं सो'म्बराव
ध्यानुं ब्योल ववुस लो'त रोज़ पानस,
कर जानानस वावुंजि वाव।।

✡

8

अऽंदरी अऽंदरी वो'न द्यू पानस,
कुन कर मनस बे'यि द्यानस।
म्युल कर प्राणस सूंत्य अपानस,
पानय मेलखा शाहऽ आनस।।

✡

(9)

موزان پانو پنُن تہ پرُدُے

نے فراح ستے نے اُصلے زان

ہیُو زان پانو گرم تہ سردے

تاوِنُن واو ادِ کرِنو فان

(10)

سوّری سوّری پانس گیَم میٚژے

پانس میثاٰنس پیٚژرے یاو

ازلے سیٚتوٚ دکا ٹھہ سیرنے کھُژے

دآری دآری دِوان پٹرتھ کاٹھہ واو

(11)

پانژ وٕنی سرِھیٚن کلہ ژٕ مُنے

وُتھ کرِ کھسُتے مو دِکھ واو

ٹیٚنڈرِیٚے رازن لشہ روز ثیوٚنے

ادَے دَے دِیی پُنُن سو باو

9

मो ज़ान पानो पनुन तुँ परुदुय,
नय फराह तय नय असलुँय ज़ान।
ह्युव ज़ान पानो गर्म तुँ सर्दुयें,
तावुँनुन वाव अर्दुं करिनो फान।।

✡

10

सो'र्य सो'र्य पानस गऽयम मे'चुँय,
पानस म्याऽनिस पे'चे बाव।
अज़लय स्यो'द कांह सीर नय खऽचुँय,
दाऽर्य दाऽर्य दिवान प्रथ कांह वाव।।

✡

11

पांचुँवुन्य सर्फन कलुँ चुँ मुनुँय,
वुठ करुख कुनुय मो दिख वाव।
ये'न्द्रे'य राजन निशि रोज़ ब्यो'नुय,
अदय दय दियी पनुन स्वबाव।।

✡

(12)

پانس ستن کریم شری
ژٕری کرٕم کوڈم ناو
ہنزکی پآنی بکھ دیُت کُنی
نے کُنہ سیی تی نہ کُنہ ناو

(13)

کھستو پانو پننہ نے ہیرے
لرِ لرِ پھیرنہ ژرے نیری کیاہ
ژھتہ دلو شادی چھے پننے گرے
اد لوکہ ووژھب ژرے کرے کیاہ

(14)

مو برٕ پانو یلہ تاہ چاوے
اتھ کانشہ شمر اصل نو دراو
أندری پھالو نبر ییتہ نہ تیرے
نتہ ہو ہرسے ژہس منز واو

12

पानस सूॅत्यून करेम सऽचुय,
तऽचुॅय कऽरॅम कऽडुॅम नाव।
ह्यनुॅरॅक्य पाऽनी बख ह्युत कुनुय,
नय कुनि बय तय नऽ कुनि नाव।।

✡

13

खासतो पानो पनुॅने हेरे,
लरि लरि फेरॅनुॅ चे़ नेरी क्याह।
च़्यथ दितो शाऽह्य छय पनुॅने गऱे,
अदुॅ लूकुॅ व्वछुब चे़' करे क्याह।।

✡

14

मो बर पानो यूताह चावय,
अथ काऽंसि समरॅ असुॅल नो द्राव।
अऽंदरी फाटुॅवुॅ न्यबर युथ नुॅ नेरे,
नतुॅ हो हरे चि़हिस मंज़ वाव।।

✡

(15)

سورتو پانو اوم گرِ گرِے
أنڈری دَم دِس ٹیرٍ موتڑاو
زیرِ زیرِ گرٹہٕ پھیر مھینہٕ ٹیرے
اَدِ فاقہٕ ہرَے نہٕ پانٕژ آلی کاو

(16)

موٗل مآج، سَنتان، تڑِے بُنڈ سآری
چھُے سَنسآری سورُے زال
لوٗب زان یَنٕن پان یکہٕ ناوخآری
وال اَٹہٕ بآری یَہنٕی ہلن

(17)

ہلہٕ ژار گرُھن چھُ یَدلےٗ کتھا
گاٹلُ اَے آسکھ پانےٗ ژٕزان
نَتہٕ دہ ہِس گنٔڈی گنٔڈی کھوان ہتھا
کژکہٕ دِی دِی چھوٚ ہُرم اَسمان

15

स्वरतो पानो ओऽम गरि गरे,
अऽंदरी दम दिस न्यूबर मो त्राव।
ज़ेरि ज़ेरि ग्रटुं फेरि महीनुं नेरे,
अर्दुं फाकुं हरे नुं पांचाऽल्य् काव।।

✡

16

मोल माऽज़, संतान, त्रिय, बंद साऽरी,
छुय संसाऽरी सोरुय ज़ाल।
लो'ब ज़ान पनुन पान पकुंनाव खाऽरी,
वाल अटुंबाऽरी पनुंनी हान।।

✡

17

मिलुंचार गछ़न छु बदलय कथा,
गाटुंलय आसख पानय चुं ज़ान।
नतुं द्वहस गऽड्य गऽड्य थवानहथा,
क्रकुं दिय दिय चो'हरुम असमान।।

✡

(18)

وَنہٕ وَنہٕ وَننس کَن موتھاوِے
وَن تِی یِی ژٕیّے باسی جان
ژٕہتھ دِیُٹھ پانُو أنٛدرٕ مَنس
یِی سہ وَنی تِی ہیٚنہٕ جان

(19)

موکَر پانُو ہیُٚرِ تہٕ بۄن ٕہے
ژٕاولو أکی سے جایہٕ ژٕسٕتھان
موگَنٛڈ پانُو سۄن تےٚ وۄہ گُنےٚ
نیٚسرِتھ گَژھَن اَکہٕ دۄہہٕ ژٕران

(20)

عالَم سۄرِے کٕنٛنُن زانُن
مانُن نٕزٕ زٕنٛگ پٔنُن یان
ہمس سۄہس گُنےٚ گَرُن
دائرُن أنٛدرٕی تُشنہٕ دِیان

18

वनुँ वनुँ वनुँनस कन मो थावुँय,
वन तीय यी चे'य बासी जान।
छ़यथ ह्यू पानो अऽन्दरय मनस,
यिय सु वनी ती बनि जान।।

✡

19

मो कर पानो हे'रि तुँ ब्वनुँय,
प्राव तो अऽकिसुँय जायि प्रस्थान।
मो छांड पानो सो'न तय व्वगुनुय,
नीरिथ गछ़न अकि द्वहऽ प्राण।।

✡

20

आलम सोरुय कुनुय ज़ानुन,
मानुन नऽर ज़ंग पनुन पान।
हमस सूहस कुनुय करुन,
दारुन अऽन्दरी तसुन्द ध्यान।।

✡

(21)

روزِ نہ کیشوُ نژرے سنے کُنہِ پینژرے
نےٚ روزِتاپھ تے سنےٚ طوُفان
آب گرژھہِ عالمس دوہس تہ راتھ رے
روزِ سہٕ پانےٚ اکھ بھگوان

(22)

تارِ ناد موختےٚ واوِ چِن داون
ہوش تھاو ہُتھِ اتھہ رٹھینہ کانہہ پن
چارُو تارِ پننس وونُد سیتارس
اکہٕ وُسِتھ ییٚ تن کانِشاہ وَن

(23)

لول نو میلان مُلی کُنہِ واتے
خرچھو دِنہِ دیار اکہ لسی یار
وُزِوِنہ وُزان سہٕ اُندرِ پالس
ییلہ لگہِ وونُدس اُندرے نار

21

रोज़ि नुँ क्यूंचुँय नय कुनि पींचुँय,
नय रोज़ि ताफ तय नय तूफान।
आब गछ़ि आलुँमस द्रहस तुँ राऽचुँय,
रोज़ि सु पानय अख भगवान।।

✡

22

तारुँनाव म्वख़तय वावुँचन दावन,
होश थाव युथनुँ अथ छ़ैनि कोहपन।
चारु तारुँ पनुँनिस व्वन्दु सेतारस,
अदुँ वऽसिथ यीतन काऽत्याह वन।।

✡

23

लोल नो मेलान मऽल्य् कुनि वानय,
खर्चहव दनुँ द्यार अँदु बिस्य्यार।
वुजुँवनुँ वुज़ान सु अऽन्दरय पानस,
ये'लि लगि व्वन्दस अऽन्दरय नार।।

✡

(24)

موکُر پانو اَز تہٕ پگاہ ستے
تھاو موٗ دِتھ کینہہ پانَن ٹھان
کالس کال چھُنہٕ چھےٚ سُے بیکھےٚ
آخر گرِ ژھان سارےٚ سےٚ فان

(25)

نےٚ کُنہٕ دِتہٕ ستےٚ نےٚ دِتہٕ ووٚلےٚ
ووٚنی نےٚ کُنہٕ تےٚ نےٚ کُنہٕ وان
سو مَنےٚ دُشمَن کانہہ چھُےٚ دانےٚ
رِتی روزِ سنی زِ ہِتھ بُنتھ کمان

(26)

پرکھے پرِ پرسنہٕ پاٹھی
عالِم اَدَسے بَتہٕ انسان
نتہٕ بُری تَن چاری چاری کاٹھی
ہاٹھی زانتھ سارےٚ سےٚ فان

24

मो कर पानो अज़ तुँ पगाह तय,
थाव मो दनुँ क्यन बानन ठान।
कालस काल छुनुँ छुय सु बे'गहुँय,
आऽखरस गछ़ान साऽर्यू सुँय-फान

✡

25

नय कुनि दनुँ तय नय दनुँवोलुँय,
वोन्यू नय कुनि तय नय कुनि वान।
स्व मनय द्युतमुत काँह छुय दानय,
ती रोज़ि सन्यूच्यथ बऽनिथ खान।।

✡

26

परुँखाय पर परनुँ पाऽठीय,
आऽलिम अदय बनि इन्सान।
नतुँ पर्ऽयतन चाऽर्य चाऽर्य काऽठी,
हाऽठी ज़ाऽनिथ साऽर्यसुँय फान।।

✡

(27)

موٗ ختے أسِتھ موٗبَن فو
طےٚ
آسِتھ طوطے موٗبَن کاو
کوتاہ کانٛژھا شاہیٖن تہٕ زاگن
لاگِتھ روزُن توٗتی گاو

(28)

ووٚندے أنٛدری دیٖن ہا ووٚنے
گرُن کُنہٕ مَن تےٚ پترٛان
دامے رَس پرٛیمُک چوٚتے
لُشرُن دیٖس پنُن پان

(29)

کُن تو پانو پنہٕ تے وانے
رُدی وُدی روٚستے جان
وُچھ تو سوٗرے أصل جہاتے
بیٖیِن نہٕ کتھ کھاۓ ہان

27

म्वख़तय आऽसिथ मो बन फोतय,
आऽसिथ तोतय मो बन काव।
कोताह कांछ़ाह शाहनति ज़ाऽगिन,
लाऽगिथ रोज़ुन तोतिय गाव।।

✡

28

ब्यन्दय अऽंदरी ह्युन हा वो'नुय,
करुन कुनुय मन तय प्राण।
दामय रस प्रे'यमुक चो'नुय,
पुशरुन दयस पनुन पान।।

✡

29

कुँनतो पानो पनुँने वानय,
रऽदी बऽदी रो'स्तुय जान।
वुछतो सो'रुय असुँल जहानय,
बे'यन नतुँ कथ खारुँन्य् हान।।

✡

(30)

وَنہٕ واسہ زان تو پَننُ پانے
مَنہٕ ستے پڑانے کرُو دوہ وٕاس
بڑی بڑی نتہٕ چھکھ کھوان بانے
کھاران دَلیس اَدٕ کَتھ ہا ترٕھ

(31)

یَکہٕ کھے سٕیوٚد چھے پَنہٕ نے وَتے
لٔوکہٕ کَتھے موٚ ژٕرے راو
ہَتَن پھیران کَتھ چھُکھ پَتے
رآومٕژ تَمَن پَننی گاو

(32)

تے ہاوٕے نہٕ کرٕ چاوٕے
وۄنہٕ تَدَس موٚتھاوٕے ٹھان
اَدٕ تَس باوَے اَنہٕ لیُس چھاوَے
نَتہٕ کَتھ کوہ کرِ موٚختہٕ چھکان

30

वनवास ज़ानतो पनुन पानय,
मर्नु तय प्राणय करु व्वपुॅवास।
बऽर्य बऽर्य नतुॅ छुख ख्यावान बानय,
खारान दयस अदुॅ कथ हांछ़।।

✡

31

पकुॅखय स्यो'द छय पर्नुने वतय,
लूकुॅ कथे मो चुॅय राव।
हतन फेरान कथ छुख पतय,
राऽवमुॅच़ तिमन पर्नुन्य गाव।।

✡

32

नय हावुॅय न बर चावुॅय,
व्वन्दस मो थावुॅय ठान।
अदुॅ तस बावुॅय अनि युस छावुॅय,
नतुॅ कथ क्वकर्यन म्वखतुॅ छकान।।

✡

(33)

لَم تو پانو اُکی سے زَرِ سے
دَرِ نو دوٕن ترٕن تھَچھ دِنہٕ پان
گُپیت بہتو مَنٛترٕ پَنٕنہٕ ڈَبے
گنٛزرِن کَتھو چھےٚ لوکہٕ منٛدان

(34)

یِوان واو ہو چھُ ژوٕ یآری
ہوٕی تس گرِتےٚ یا وآران
یِوان کال یِتھ با یآری
یَد آسی تَن اَدِ یاسہٕ جان

(35)

وُتھی تا آری سنے کاتھہٕ خآری
نَے فاقو تجُی بیمآری
اَٹھ باری وآلی پینہٕ نی یآری
گیِٕیہ سَتھ گورس سیتی یآری

33

लम तो पानो अऽक्यसुॅय रज़े,
दरि नो द्वन त्रन थफ दिनुॅ पान।
गुपिथ बे'हतो मंज़ पनुॅनि डबे,
गऽज़्रुन कथू छुय लूकुॅ हुंद वान।।

✡

34

यिवान वाव हो छु च़्वपाऽरी,
हिवी तस गरुॅ तय या वाऽरान।
निवान काल बऽनिथ बापाऽरी,
बद आऽस्य़तन अर्दुॅ या सु जान।।

✡

35

वऽथ्य ना आऽरी नय कांह खाऽरी,
नय फाकव तुजिय बेमाऽरी।
अटुॅबारि वाऽल्य पनुॅनी बाऽरी;
गऽयि सत्ग्वरस सूॅत्य याऽरी।।

✡

(36)

کھار مو پالَنٛس پانَے ہٹےٚ
کالَس پانَے کیاہ دِیُن نال
پالنٛس پَنٛنِس کرُن اَٹے
گوَرس کُشترُن پَنَنُے حال

(37)

کیٛنٛژَن تارِنہ آیہ شٕر رامے
گَیہٕ کیٛنٛژہ کھسِتھ بیٹھ سَت دام
کیٛنٛژَن چھپُے تَے کیٛنٛہ آرامے
کیٛنٛژہ لپھ ختَے گَیہ آسِتھ خام

(38)

اَنٛدری پالَنٛس دِتو ووٚتُے
چھُس یہ کُس تَے کتہِ لبہ آس
اَبُن دیٛان تَنہ کھوتہ توٚنے
سورُے پانٛے یِی باس

36

खार मो पानस पानय हठ्‌य,
कालस पानय क्याह द्युन नाल।
पानस पर्नुॅनिस करुन अटय,
ग्वरस पुशरुन पर्नुॅनुय हाल।।

✡

37

केंच़न तारुॅनि आयि श्री रामय,
गऽयि के'न्ह खऽसिथ प्यठ सत्‌दाम।
केंच़न छुय नय कुनि आरामय,
के'न्ह प्वखतय गऽयि आऽसिथ खाम।।

✡

38

अऽन्दरी पानस दितो वो'नुय,
छुस बुॅ कुस तय कति बो आस।
अबसुन द्यान तति खोतुॅ तो'नुय,
सोरुय पानय यियी बास।।

✡

(39)

کُنُے اَچھُر اوُمک چھُ پرُن
گلان موہ، ابیمان، اَنہٕکار
دارُن دِیانُے کُنُے اومکار
مٔژر پٔنہ لیوان شہستر دار

(40)

اَندرٕ مَن گَنٹھٕن کھوٹٕس
ہاوٕس پٔنہ نیٚریُم گاش
دِیانہٕ گاسہ ترٛاوٕس والُس ٹھکرٛونٹھ
وو پدی پانے گیانہٕ پرکاش

(41)

وٕش کرُن اِنڈلا، پنگلا پالُس
یلہٕ گرٛژھہ شُشمنا دِیالُس ستی
داو ژٕلہٕ ہیوٚر کھنسہ تارٕ اد پالُس
گرٛژھہ مِلِتھ جانالُس ستی

39

कुनुय अछुर ओंमकुय छु परुन
गलान मो'ह, अज्ञान अन्धुकार।
दारून द्यानय कुनुय ओंमकार,
मुॅचरुॅन यिवान सहस्त्र दार।।

✡

40

अऽन्दुॅरय मन गन्डुन खूंटिस,
हावुस मुॅ ने'बर्युम गाश।
ध्यानुॅ गासुॅ त्रावुस वालुस द्रूंट्री,
व्यपदी पानय ज्ञानुॅ प्रकाश।।

✡

41

वश करुन इंड़ला पिंगला पानस,
यलुॅ गछ़ि सुषमना ध्यानय सूॅत्य।
वाव चलि ह्यो'र खसि तार अर्दुॅ पानस,
गछ़ि मीलिथ जानानस सूॅत्य।।

✡

(42)

اَنُن اوم ڈیانۍ، لگہٕ دَم پانۍ
سیٚدہٕ روز، حمہٕ نٕتہٕ گَرٕتھہٕ سِمہار
کَلہٕ روز ڈٲلہٕ ہُتھنہٕ کاتھہٕ بانۍ
گَرٕتھہٕ مامَستانۍ وُچھہٕ بہار

(43)

پانس کَرنے کوٚگَنٕشہٕ باشے
لَگ مو پانۍ والہٕ واشے
دَیہ نٕرٕھایہ وُچھ ڈُل مو آشے
سَمۍ پانۍ ہاکرٕ بَاشے

(44)

ڈیاتۍ تٕھانڈُن نَہ زٕ ہَٹھے
وَسان تٕرٕٹۍ گرٕتھہٕ سَمہار
یآرِ لاگ سَنت گوٚرُس پادتس رَٹے
لولہٕ دِیُو ژٕھَٹۍ پھولہٕ گُلزار

42

अनुन ओइम् ध्यानय, लगि दम पानय,
से’दि रोज़ खमुँ नतुँ गछ़ि संहार।
कलि रोज़ डलि युथनुँ कांह बानय,
गछ़ुँ मा मस्तानय वुछि बहार।।

✡

43

पानस करुँने’य कवुँ गिन्दुँबाशे,
लग मो पानय वालुँवाशे।
दयि यछ़ायि वुछ डल मो आशे,
समय पानय हा करि बाशे।।

✡

44

ध्यानय छ़ांडुन नज़ि हठय,
वसान त्रटय गछ़ि संहार।
याऽर्य लाग सत्ग्वरस पाद तस रटय,
लोलुँ द्यू छ़टय फ़्वलि गुलुँज़ार।।

✡

(45)

کرِ کھےٚ کیٚتھہٕ کرٕ کاٗلسہٕ ہنٛدِ پرٛژھے
دوہ نتہٕ کھیہ بزٕ کرِنے کیٚشاہ
بتی وَن یِی کاٗشہٕ ہا ویٚترٛے
نتہٕ منشہٕ دِنییٚ تلی میٚشرِ کیٚشاہ

(46)

أنٛدری پانس کیٚشاہ چھُ لسٕنے
رۄز نا راٗزٕنے کیٚنہٕ داے
باگرٕن کیٚشاہ اُدنوشن تہٕ ہشنے
کھاو مو وۄشنے پانس جاے

(47)

مَنہٕ چے تارے أنٛدری کن دیٚلو
ساٗری ترٛٹوٚپرِتھ دارِ تہٕ بر
وۄن دیٚلو پنہٕ نے وۄنٛدرِ چے تارے
اُبنتھ سُہ پانے سازٕ شنٛدر

45

करखय के'न्ह कर काऽन्सि हुॅन्दिपुछे,
द्रह नतुॅ खयि बुज़ि करुॅनुय क्याह।
ती वन यी काऽन्सि हा वे'च़े,
नतुॅ मुशि दिने'य बऽल्य मे'च़े क्याह।।

✡

46

अऽन्दरी पानस क्याह छु पशुनुय,
रूज़ ना राऽन्य नय कुनि दाय।
बाऽगरुन क्याह अदुॅ न्वशन तुॅ हशिनुॅय,
थाव मो व्वशनुॅय पानस जाय।।

✡

47

मनुॅचे तारे अऽन्दरी कन द्यू,
साऽरी त्रो'परिथ दारि तुॅ बर।
वो'न द्यू पनुॅने ब्यन्दुॅचे तारे,
बऽनिथ सु पानय साज़न्दर।।

✡

(48)

دَرٕوٗ ڈیان یَنہِس منٛزٕ آیِستالس
روٗپ لَس ژوٗترٕ لۄنز بَھگوانس
گَتھ کَرٕ لاگِتھ پوٗشُرٕ پانَس
پۄشِ لاگ باوِ کی شاہِہ ہالس

(49)

ہیٚنہِ سوٗترِ ناتٕے ہَم کَرٕ اَپاتٕے
ظوٗن تھاو کاہِہ ژھیٚنہِ راوی پَن
پیٚٹھ دوٗہِ پوٗشِس کَرٕ ڈھکانٕے
وَسہِ ییہِ پانٕے یَنُن مَن

(50)

ظوٗن تھوَ یَنہِس شاہِ ئیٚڈرازِس
وٚوٗن دِس کِتہِ پیٚٹھہِ پھیران سیچھُے
پَتہٕ نٕے سَم گَژھہِ دَم لَگہِ پانٕے
کُن گَژھہِ روزِنا اَدٕ سُے بےِ

48

दरू ध्यान पनॖँनिस मंज़ आयसतानस,
रूप तस च़ो'तुर बो'ज़ भगवानस।
गथ कर लाऽगिथ पोंपुर पानस,
पोश लाग बावुॅक्यू शाहहानस।।

✡

49

हे'न्य सू प्राणय हम कर अपानय,
ज़्वन थाव कांह युथ नुॅ रावी पन।
प्यठ व्वन्दुॅ पोशस करु ठिकानय,
वशि यियि पानय पनुन मन।।

✡

50

ज़्वन थव पनॖँनिस शाह यऽन्दराज़स,
वो'न दिस कति प्यठुॅ फेरान छुय।
पनुॅनुॅय सम गछ़ि दम लगि पानय,
कुन गछ़ि रोज़िना अर्दुॅ सुय बुॅय।।

✡

(51)

نیندرایہ آسنہٕ منشرےٚ روزتھ
بوزُن لاگیتھ گرٛٹھہٕ ہا کاو
ناو روز سورُن باخبر روزتھ
یکہٕ ناوِ اَدٕ اَتھ پانےٚ واو

(52)

گرِتھ روز ووپہ واس اَنٛدری بوگن
سوٗم ژرےٚ زانُن عام تےٚ خاص
سون، دَنہٕ، سبکھ زان کُن تھوسون
پانےٚ نَبکھ دَیہٕ سُنٛد داس

(53)

وُنہٕ چھیٚے والان ژٕہتہٕ چےٚ گٹےٚ
ترٛٹےٚ چھیٚے باسان زان ووپہ کار
اَپُز زپُن بور وال اَسٹےٚ
دٕیانہٕ رَوِ رٹےٚ ژلہِ اَنٛدکار

51

ने'न्द्रायि आसनुॅ मंजुयॅ रूज़िथ,
बोजुन लाऽगिथ गछ़ि हा काव।
नाव रोज़ स्वरुॅवनु बा ख़बर रूज़िथ,
पर्कुॅनावि अदुॅ अथ पानय वाव।।

✡

52

कऽरिथ रोज़ व्वपुॅवास अऽन्दरी बूगन,
सो'म चुॅय ज़ानुन आम तय खास।
स्वन, दनुॅ, स्यख ज़ान कन थाव सोज़न,
पानय बनख दयि सुन्द दास।।

✡

53

वुनुॅ छे' वालान च़्यतुॅचे'य गटय,
त्रटय छे' बासान ज़न व्वपुॅकार।
अज़पुॅ ज़पुन बोर वाल अटय,
द्यानुॅ रवुॅ रटय च़लि अंदुॅकार।।

✡

(54)

آس مو پانو کُنہِ پیٹھ بِرمہِ نے
دَم رَٹھ اُنڈری کرمہِ اِظہار
دیاتے رَٹُن مَنہِ مَنٛز کھَٹُن
وآران جہالتس تہِ بَنہِ گُلزار

(55)

سَنٛسار بِرم چھُے سآرے مایا
دیٖہہ رَنٛگ اَتھ سیتیٖ مُن مولاگ
پَنہٕنی اَپُن زانُن کایا
اُکھی مَنٛز دلیس ہیتھ روزِ زاگ

(56)

کَتھو چھُکھ وَلان خاصہِ اُتلاسے
چھُکھ کَتھ ژھانڈان رُت مَنٛزدار
شَہہ سوٚ تہِ سآری سے گرژھِ ڈُیہ ڈاسے
خالکُ تہِ نازُک بَنہِ آہار

54

आसमो पानो कुनि प्यठ ब्रमर्नुय,
दम रठ अऽन्दरी कर मुँ इज़हार।
द्यानय रटुन मनि मंज़ खाटुन,
वाऽरान जहातस ति बनि गुलज़ार।।

✡

55

संसार ब्रम छुय साऽरुँय माया,
दे'ह रंग अथ सूँत्य मन मो लाग।
पर्नुनी अपुज़ ज़ानुन काया,
अऽथ्य मन्ज़ दयस ह्यथ रोज़ ज़ाग।।

✡

56

कथू छुख वलान खोँसु अऽतलासय,
छुख कथ छांड़ान रुत मर्जुदार।
शाह स्वति साऽर्यसुँय गछ़ि डुबुँडासय,
खाकुक तुँ नारुक बनि आहार।।

✡

(57)

بۆزِتھ زۆرتے وُچھتھ اۆن لاگ
کَتھ کَرٕ زٕ سَج مۆدُر زَن قَنٛد
غَمَ تہٕ غوصہٕ تراو، مَن ژٕشانٛت تھاو
اَلنہٕ وَلنہٕ ییٚن بانٛدَو تہٕ بَبٛد

(58)

بَرٕ مو فِکرے نَہ ہیٚے غَمے
تھاو مو ووٚنٛدَس کانٛہہ تہٕ گژاے
لُپٛشَرَ دَلیٚس رَٹِہ ہَمے
اَدَے لَسکھ بینٛآ نِہ آے

(59)

قٕے لاگتھ روز بَن مو مُٹے
شیٚنٛشترٕ مو بَن، بَنتھ روز ہُٹے
قیٚے سوٚرے حاضِر تھوٚوے
مَچے اَنٛدری سوٚرے کھوٚٹے
نَہچے ساری سے پان وَکھروٚوے
شیٚنٛشترٕ زَنگاری پاناہ ژوٚٹے

57

बूज़िथ ज़ो'र तय वुछिथ ओ'न लाग,
कथ कर रऽसिज मों'दुर ज़न कंद।
ग़म तुं गोसुं त्राव, मन चुं शांत थाव,
अलनुं वलनुं यिन बांदव तुं बंद।।

✡

58

बर मो फिकिरुंय न हे' ग़मय,
थाव मो व्वन्दस कांह ति ग्राय।
पुशर दयस रटि हमय,
अदय लसखा पनुंने आय।।

✡

59

कुंयि लाऽगिथ रोज़ मो बन मऽटुंय,
शे'शतुंर मो बन, बऽनिथ रोज़ हऽटुंय।
कुंये सोरुय हाऽज़िर थोवुय,
मचे अऽन्दरी सोरुय खो'टुय।
हचे साऽर्यसुंय पान वथरोवुय,
शे'शतुंर ज़न्गाऽर्य पानाह च़ो'टुय।।

✡

(60)

کُنی دَیہِ سِنز وَیتھے رَٹُن
ہَتن کرِزین موترٲو زال
ژھیٚپہِ نیہِ تُلِتھ کمہِ وِزِ کالے
زان موکیٚشہِ ییٚتہِ یِنُے مال

(61)

نَے ژٕ روشی نَے ژٕ توشی
پالَس ڈالِنہٕ ہوشی کیٛشاہ
نَے ژٕ وَدِے نَہ گرتھ خوشی
کاَلشہِ کھاٲرن لوشی کیٛشاہ

(62)

وَد مو پالو کَتھو چھُے راوٕرن
قَدرِ رۄدس چھُے اَشِس چھُ کیٛشاہ
نیٚبری ژٕٹھ اَندری تراوُن
نَتہٕ ئِلی چھاوُن کَنہٕ تہٕ کیٛشاہ

60

कुनी दयि सुॅन्ज़ वर्थुॅय रटुन,
हतन क्रेयॅन मो त्राव ज़ाल।
छे़'पि नियि तुलिथ कमि विज़ि कालय,
ज़ान मो के'न्ह ये'ति पर्नुॅनुय माल।।

✡

61

नय चॅु रोशी नय चुॅ तोशी,
पानस डालुॅन्य् होशी क्याह।
नय चॅु वदुॅय न गछ़ ख्वशी,
काऽन्सि खारुन बोशी क्याह।।

✡

62

वद मो पानो कथू छुय रावरुन,
कर्दुॅर रूदस छुय अऽशिस छु क्याह।
नेबुॅर्य रऽटिथ अऽन्दरी त्रावुन,
नतुॅ बऽल्य छावुन कनिर्नुॅय क्याह।।

✡

(63)

اوٚسُش لیُس کھارِ اُندری آیَستالس
حبس تھاوِ نیِّیر تراوِ نہ پھیٖیوٗرے کاتھ
گوٚڈ دِیہ اُندری شوِ رُوٚیہ پاٹس
بوِسۭر ژھانٹہ ترِ پھیٹہ نو زانہہ

(64)

ییٖژراہ کاُلسہ ہینز تھاو مو مالے
وٗلہ نی کتھ چھی یم ژٔییے زال
ژھپہ نیہ تُلتھ گٔنہ وِزِ کالے
زان موکیٖتھ ییٖتہ پٔنہ نَے مال

(65)

چھیٖ نَے زِندے نہٕ چھ مُری تھے
ہیکان وَن تو کٔری تھے کیاہ
سُنٹھے کَرٕ یتھ گژھو سُلہ کَرِ ژٔری تھے
اَدِ نو ہیمَو ہُری تھے زانہہ

63

ओ'श युस खारि अऽन्दरी आयस्तानस,
ह्यस थावि ने'बऽर्य त्राविर्नुं फ्यो'र कांह।
गो'ड दियि अऽन्दरी शिव रूपुं पानस,
बवसरुं छांटि तरि फटि नो ज़ांह।।

✡

64

यीचाह काऽंसि हुंन्ज़ थाव मो मालय,
व्लुंनिय कथ छिय यिम चे'य ज़ाल।
छ़िपि नियि तुलिथ कुनि विज़ि कालय,
ज़ान मो के'न्ह ये'ति पर्नुंनुय माल।।

✡

65

छिय नय ज़िन्दंय न छि मऽर्यथुंय,
ह्यकान वनतो कऽर्यथुंय क्याह।
त्युथ कर युथ गछ़व सुलि गरि तऽर्यथुंय,
अदुं नो प्यमव हऽर्यथुंय ज़ांह।।

✡

(66)

ڈُنبہِ کرایہِ ہیتھ نو دِیہِ ناوِ مُشی
پھَش بیہِ سآری ہیے گرِتھ ڈُبہِ ڈاس
مَن وَش تھاوِتھ روزُن غَشی
اَندری دوہ لُرُ کرُن گشراس

(67)

کَن وُچھِ ناوُکھ ، اَچھ لوزِ ناوُکھ
سازِ ستیار کتہِ پیٹھے آو
کاشِہ ما باوِ ے مَن وُزِ ناوِ ے
اَدَے پانس بیی چھاو

(68)

ژَنڈِ بَن مُشکہِ عنبر پھیہلووُے
خر بُزی رَنگ وُچھتھ روَلے رَنگ
گاڈِ ہیہنڈی شیہلتی ناگہِ پھاٹہِ نووُے
کوٗنگُن تھووُے ہیندِ سَتی سَنگ

66

ङऽब्य् क्रायि युथ नो दयि नाव मशी,
फश यियि साऽर्यसुँय गछ़ि डुबुँडास,
मन वश थाऽविथ रोज़ुन गशी,
अऽन्दरी व्वलुर करुन ग्रास।।

✡

67

कन वुछिनावुख अऽछ बोज़ुँ-नावुख,
साज़ुँ सेतारुँ कति प्यठय आव।
काऽसि मा बावय मन वुज़ुँनावय,
अदय पानस यियी छाव

✡

68

च़ंदुँनन मुशकि अंबर फाऽहलोवुय,
खरबुज़्य रंग वुछिथ रो'टुय रंग।
गाडि हुँन्द्य शे'हलुँन्य नाग फाटुँनोवुय,
क्वंगन थोवुय ब्यंदस सूँत्य संग।।

✡

(69)

اٗنٛدرٕے پٕنُن پان دَیہ رُوپ زانُن
ڈیٚاتے مانُن پٕنُن زٕن ب آتٕز
لولہٕ شٹریٔہہ لبٕہ نہٕ پیٹھہٕ ہیٚؤر کُن کھارُن
یمی کرٕ آخری پٔہرٕ ہرٕ رٕ آٹز

(70)

کرٕنی دلِس چھُکھ نٔژھان زآری
پرٕسنٕز خآری پٔننی لوز
چھُکھے ژھانڈان لسنٕز یآری
پرٕ وو پہٕ گآری نٔژ ہچھے روز

(71)

پٔتھ کُن گومُت اَن مو وِژارٕے
دَنہٕ پٔتہٕ کرٕم کرُون روزجان
کوٗرمُت کیٛنہہ کٔہرٕن مہٕ کھارٕے
وَن وَن کرٕنے پھل چھُہ لُشان

69

अऽन्दरय पनुन पान दयि रूप 'ज़ानुन,
द्यानय मानुन पनुन ज़न बाऽच़।
लोलुँ श्रे'हऽ ब्वनुँ प्यठुँ ह्यो'र कुन खारुन,
यियि कर आऽखरी पऽहरुँ हर राऽच़।।

✡

70

करनी दयस छुख यछ़ान ज़ाऽरी,
परुँ सुँन्ज़ खाऽरी पनुँनी बोज़।
छुखाय छ़ांडान तसुँन्ज़ याऽरी,
पर व्वपुँकाऽरी बऽन्यथुँय रोज़।।

✡

71

पथ कुन गोमुत अन मो व्यच़ारय,
दनुँ पनुँ कर्म करुँवुन रोज़ जान।
को'रमुत के'न्ह कऽहर्यन मुँ खारुँय,
वन वन करुँनय फल छु नशान।

✡

(72)

وادس کرٕ وُن موروز وادے
پیادس پننٕ باو موحال
کھور وہر تیشوٗ تے یتےٚ آسہ رادے
انہِ گوٗٹ وُچھنے تیٚنز موڈال

(73)

ترٛوپرتھ لیہ دارِ لُس روزہ پالس
کرِ یاٗنز پاٗنک پانے دِیان
سالاہ کرِتھ بیہ جانس
شوٗمرتھ تھاوِتھ ساریٚ تان

(74)

لاٗنک مول لالرٕ زانی
وونی کیاہ زانی تمہ کٕے باو
سوٗنتھ قدرٕ لوشہ نوٗل زانی
کاوٗن لو گمت عملے ٹاوٹاو

72

वादस करुँवुन मो रोज़ वादय,
प्यादस पनुन बाव मो हाल।
ख्वर वहर त्यूतुय युतुय आसि रादय,
अनिगो'ट वुछघुय तीज़ मो ड़ाल।।

✡

73

त्रो'परिथ लुँयि दारि युस रोज़ि पानस,
करि पाऽन्य पानुक पानय द्यान।
साऽला कऽरिथ यियि जहानस,
शो'मरिथ थाऽविथ साऽरी तान।।

✡

74

लालुक म्वल लालुर ज़ानी,
वोन्यू क्याह ज़ानी तमिकुय बाव।
सोंतुँच क़दुँर पोशिनूल ज़ानी,
कावन लोगमुत बऽल्य टाव टाव।।

✡

(75)

گُرِتھ مَن آوِیُل دِس وٚدٕن زآوِیُل

پَن اوم ڈٕرراو وَر دِتھ جان

یِیہ پانہٕ وٚآصِل کیٚنٛہہ گرِٹھ حاصِل

لَے گرِٹھ مِلہٕ ناو تٕسی سٕتیٚ پٕران

(76)

کیٚنٛہن اَنٛدر کیٚنٛژھا وِیا مو

کیٚنٛہہ نَتہٕ کیٚنٛژھا بیٚیا موٚے

کیٚنٛہہ نا پانس پانٕے دٕرامہٕ

کیٚنٛہنہٕ مَنٛزرے وٚدٕپیدٕ یوم کیٚنٛہہ

(77)

سَتَرن روزٕ تو دَیہٕ سٕنٛزٕ گرٚٹے

پانَے کرنہٕ سُتر تٔرٛ کیاہ

شنُوزراوکھ پٔنہٕ نے مَنہٕ وٕرٕٹے

جانَے وٚدٕستادِل تَتہٕ چلہٕ ما

75

कऽरिथ मन आऽव्युल दिस वो'न ज़ाऽव्युल,
पन ओम दऽरुँराव वर दिथ जान।
यियि पानुँ वाऽसिल के'न्ह गछ़ि हाऽसिल,
लय गछ़ मिलुँनाव तऽस्य सूँत्य प्राण।।

✡

76

के'न्हनस अन्दर कें छ़ाह व्यामो,
के'न्ह नतुँ कें छ़ाह ब्यांमो मे।
के'न्ह ना पानस पानय द्रामो,
के'न्हनुँ मंज़य व्वपद्योम के'न्ह।।

✡

77

शरण रोज़तो दयि सुँन्ज़ि गऽचुँय,
पानय करनि सऽच़ तऽच़ क्याह।
शो'ज़रावुख पनुँने मनुँ व्रऽचुँय,
चाऽन्य् व्वस्ताऽदिल तति च़लिमा।।

✡

(78)

سوٗ مَنہٕ کرِتھ روز دَیہٕ سُٔند دیانے
پُتٕر آوِتھ تھاوتھ ژٕے سیٚے پان
اَلاندِ مَنہٕ تھَپہٕ کیٚاہ ژٕ دِوان
بَنان تِتی یِی یِیٚژھِ بھَگوان

(79)

آمِس یَنس اَلوٚند پان چھُم
مَنہٕ اَسِمان چھُم وٕنیٚہِم کیٚاہ
آوٕ سَنہٕ آمتی اَندری تان چھم
بیٚنہٕ سُٔندوان چھُم پُرِس کیٚاہ

(80)

وَرشَنہٕ کاتیاہ عَرشَے آیے
اَرھتَس کیٚتھٕ لگی کیٚتھٕ صایے
تھُرنہٕ کاتیاہ تھُروَنہٕ آیے
وُلی کیٚتھٕ حسَدن کیٚتھٕ مایے

78

स्वमनुँ कऽरिथ रोज़ दयि सुंद द्यानुँय,
पुशराऽविथ थाव तऽम्यसुँय पान।
अलांद्यन नतुँ थपुँ क्याह दिवानय,
बनान तीय यिय ये'छ़ि भगवान।।

✡

79

आऽमिस पनस अलोन्द पान छुम,
मनुँ अभिमान छुम वे'च़्यम क्याह।
आवुँसनुँ आमुँत्य अऽन्दरी तान छिम,
बे'यि सुन्द वान छुम पुच़स ना।।

✡

80

वर्शनुँ काऽत्याह अर्शय आये,
अर्थस के'न्ह लऽग्य के'न्ह ज़ाये।
थुरुँनुँ काऽत्याह थुर्वनुँ आये,
वऽल्य़ के'न्ह हसदन के'न्ह माये।।

✡

(81)

گٲنسہٕ ہیٚشہٕ وۄنہٕ نَے کیٚتھہٕ تہٕ پُنہٕ نو
رٕتیو کَرمو وُسہٕ تو نزاہشہٕ
مُنہٕ نَے دانیس تُو مُل بَنہٕ نو
پاکہٕ پٕنَے ڈرٕ وُنھ سیٖتہٕ تو نزاہشہٕ

(82)

پالُس پالو پانہٕ گَرٕتھ سَنہٕ نُے
پیٚہنِس وُچھتو اَنہٕ نے کیاہ
گَرٕ اکَن وُچھتو کیاہ ژٕکنہٕ نے
بَران وُچھتو گُنہٕ نے کیاہ

(83)

سَہل چُھے میلان نَدامتس
ہَم ہُستی تَتہٕ مو ہاو
ٹھانے سیتِن چھاویہٕ بَتس
سیٖرِ سٕتے مشُر وَتہٕ موتراو

81

काऽंसि हुॅन्दि वनुॅनय के'न्ह ति पुनि नो,
रुॅत्य़ व कर्मंव वुनि नो ज़ांह।
मुनुॅनय दान्य़स तो'मुल बनि नो,
पाकुॅवुॅनय द्रूंठ से'नि नो ज़ांह।।

✡

82

पानस पानो पानुॅ गछ़ि सनुॅनुय,
पे'हनस वुछतो अनुॅनुॅय क्याह।
ग्राकन वुछतो क्याह चुॅ कुॅनुॅनुॅय,
बरान वुछतो गुनुॅनुॅय क्याह।।

✡

83

फल छुय मेलान नदामतस,
हमहऽसती तति मो हाव।
ठानय़ सूॅतिन छांव यियि बतस,
सीर से'मंज़ वति मो त्राव।।

✡

(84)

مَنٛز مُشتی عالمُ روزُن
پھران روزُن لالس رَس
لولکُ سوز اُنٛدری لوزُن
چاوان پَنٛنو اَتھوٗ مَس

(85)

تراوتو پَنٛنہٕ عَقلہٕ بَسر وُتھی
وُچھتو کَتہٕ کتھ لوٚگمُت نار
اَڈٕ ڈنٛگہٕ پیٚکل ژھینہٕ وِنی سوٚتھی
پیپرٕ ہُتھینہٕ کَرِتھ گَرٛتھہِ سپرٕ سَردار

(86)

ہوٚنی تہٕ مازان چھینہٕ اَتھ رَتس
ہوٚتھرِتھ مازس کَیاہ روزِ باو
یان لوٚگمُت گیری گَتس
کینٛہہ بَچیمٕژ رَژھ موکھیاو

84

मन्ज़ मऽस्ती आलम रोज़ुन,
फिरान रोज़ुन लालस रस।
लोलुक सोज़ अऽन्दरी बोज़ुन,
चावान पर्नुॅन्यव अथव मस।।

✡

85

त्रावतो पर्नुॅनि अक़्लि बर वऽथी,
वुछ तो कति कथ लो'गमुत नार।
अड डंगि यऽक्वुॅल छयर्नुॅवुन्य़ सो'थी,
यीरुॅ युथर्नुॅ कऽरिथ गछ़ि सीरुॅ सरदार।।

✡

86

हून्य़् ति माज़ान छिर्नुॅ अथ रतस,
हो'चि़थ माज़स क्याह रोज़ि बाव।
पान लो'गॅमुत गीर्य गतस,
के'न्ह बचेमुॅच़ रछ़ मो ख्याव।।

✡

(87)

گوٗمُت ییلہِ آسہِ پٔنٕن اَنگ ننٛگے
بیٚیہِ شُنٛد تیٚلہِ کٔشیامِ تُلنےٚ ٹاو
آمُت کرٛشن تہِ دٔرٕہ پدی ننٛگے
پرٛس پرس ژٕرے سرٕ لوٚپشِ تھاو

(88)

وٲل تو پینہِ پانٛچی ربنٕے
داوٕے لاگِتھ وٕسان یاو
تُھٕکِ گرٕ ہتھینہِ یمو سینٕے
اَصلُک زٕینتھ مو راوٕراو

(89)

موٗل چھُے کھٕسان شرافتس
پالس وٕلنٕ پہٕتھر مہ ترٛاو
سٔرف کشاہ چھُے اُتھ پٕرتہِ پرٛتس
دوٗری وُچھِس لوٚب پان تھاو

87

गोमुत ये'लि आसि पनुन अंग नंगय,
बे'यि सुंन्द ते'लि क्याह तुलुँनुय टाव।
आमुत कृष्ण ति द्रोपदी हंगय,
पर सीरस च्यूँ य सरपोश थाव।।

✡

88

वालतो पनुँनि पानुँक्य र्‍यनय,
दावय लाऽगिथ वसान बाव।
त्युध कर युथनुँ यिमव ह्यनय,
असलुक ज़ीनिथ मो रावुँराव।।

✡

89

म्वल छुय खसान शराफतस,
पानस वलुन पथर मुँ त्राव।
शर्फ़ क्याह छुय अथ प्रुँतुँ प्रुँतुँस,
दूरी वुछुस लो'ब पान थाव।।

✡

(90)

ہُشیارِ روز اَژھ مو زِیَن
شونگَے ژٕ آوِتھ نیری کیٛاہ
مَن نَژان زَن مَرژٕ پیٚپَن
تھَپھ دِنہٕ وُش گژھِ ما

(91)

گآٹہِژ بَنٛد کوٚو چھَے ژٕیہِ عقلے
وَن تو کیتھ بیٹھ ژکھلان ژٕے
دِلکہٕ حالکُ ہُتھ وَنان نقلے
حبس تھاوِ پھُلے ہُتھہٕ گژھِ ژٕے

(92)

آمِژ ہٲنہٕ چھَیس پرٕتھ رَنگے
سَت گوٚرس بوٚ مَنٛگہٕ کیٛاہ کیٛاہ
آمتی دارِ تہٕ بَر چھیم ٹنٛگے
یَلے گرَس رآچھ گرِ کیٛاہ

90

हुशारुँय रोज़ अछ़ मो ज़िपन,
श्वंगय त्राऽविथ नेरी क्याह।
मन नच़ान ज़न मचुं पिपन,
थफ दिनुँ वश गछ़ि मा।।

✡

91

गाऽमुँच़ बंद कवो छय चे़'य अकलुँय,
वनतो कथ प्यठ च़्यखलान च़ऽय।
दिलुँकि हालुक बुथ बनान नकलुँय,
ह्यस थाव फुलय युथनुँ गछ़ि रऽय।।

✡

92

आमुच़ ह्यनुँ छस प्रथ रंगय,
सत्ग्वरस बो मंगुँ क्याह क्याह।
आमुँत्य् दारि तुँ बर छिम टंगय,
यलय गरस राऽछ करुँ क्याह।।

✡

(93)

رَچھ کرٕہم پیٚنٛژرٕن رٕژَن
ییپر کرٕم شیٚتے ترٕکھٕ تہٕ مَن
نَستہٕ تھٕوٕہم پھِمبہٕ نٔژرے
رَتہٕ رٕگَن ڈِشیُتم کھُٹَن

(94)

بیعقل کوتاہ عاقل لاگِن
گُنٛڈِس دوہ دِسگہٕ بنہٕ مالوش
عاقل کوتاہ بیعقل لاگِن
زیشِم منٛڈوَنہٕ بنہٕ ما لوچھ

(95)

ڈیانے رُوزِتھ بیٚشھن منٛزِ گرٕس
وَنٕنُ پانس سَنان چھا
داری داری دِیہٕ کاشہٕ توٗنہٕ جھکہٕ سرٕس
زیٚنی منٛز گیٖتھٕ رٕژھ راوٕرٕ ما

93

रछि कर्यम पींच़न रच़न,
यीरुँ कऽरिम शे' त्रख तुँ मन।
नसति थऽविम फंबुँ नऽचुँय,
रतुँ रगन ह्युतुम खान।।

✡

94

बेअकुँल कोताह आऽकुँल लाऽगिन,
कऽन्डिस द्वर्दुँ सगुँ बनि मा पोश।
आऽकुँल कूताह बेअकुँल लाऽगिन,
रीशिम मंडुँवनुँ बनि मा लोछ।।

✡

95

ह्यानय रूज़िथ ब्युहुन मंज़ गरस,
वनुन पानस सनान छा।
दाऽर्य दाऽर्य दियि कांह तोति छुख सरस,
ज़ीन्यूमुँच़ के'न्ह रछ रावर मा।।

✡

(96)

ہیتھوٗرے روز وِہی ما بدلاوِے
لُوکہ واٲہی واٲہی گرٛھی ترٚےٚ کیاہ
وِلقار پیٚنہٕ نۄ مارہٕ راوِے
دۄلمُت بیٚیہ بیٚیہ دلُن کیاہ

(97)

دُن تو چھکہ کیاہ کھٹۍ کھٹۍ تھاوان
سِری یہ نتہٕ کھٹنے کھٹان چھا
پِنُن پانےٚ چھُکھ راوِ راوان
راٲز پیٚتہٕ راتھ بیٚیہ بیٚیہ ما

(98)

وُچھتو کمہٕ برٛمے مۄ دُکھ
تولان وُچھتو رۄ دُکھ کیاہ
گاشی ترٛاوِتھ انہٕ گٹہٕ رۄ دُکھ
اَصلک دِرِے راوِر مٕا

96

ह्युवुय रोज़ विह्य मा बदलावुँय,
लूकुँ वाऽह्य वाऽह्य गछ़ी चे़ क्याह।
व्यकार पनुँनुय मा रावुँरावुँय,
दो'लमुत बे'यि बे'यि दलुन कयाह।।

✡

97

वनतो छुख क्याह खऽट्य खऽट्य थावान,
सिर्ययि नतुँ खटुँनय खटान छा।
पनुन पानुँय छुख रावुँरावान,
राऽच़ पतुँ राथ बे'यि यियि मा।।

✡

98

वुछतो कमि ब्रमय मूदुख,
तोलान वुछतो रूदुख क्याह।
गाशिय त्राऽविथ अनिगटि रूदुख,
असलुक दरुँय रावुँर मा।।

✡

(99)

اَنُن لالہٖ پَنُن سالےٗ
ظوٗن تھٕوٗ ژھێپہٕ تُھنہٕ لالےٗ مال
نوٗن گرژھہِ آکاش وٗون دِپاتالےٗ
روزِ ناآلی نالےٗ ستیٖ بالہٖ یار

(100)

کرٕکِشاہ تہیلہٕ ییلہٕ تَن بہٕ مورَے
کھبتہٕ ہورَے اڈٕکَس کِشاہ
شٔر ہا نیری اوِمہٕ کے زورَے
دِیی آلوٗ تورَے ہا

(101)

حبس تھاو مَن تُھپتھا گژھہٕ ہرشس
پتہٕ سنۍ عرشس کھارُن دیان
دِنۍ سَماد بہتھ بیٹھ فرشس
واو ستیٖ روزُن ناو زپان

99

अनुन लालुॅ पनुन सालय,
ज़्वन थव छे़'नि युथनुॅ लालय माल,
नो'न गछ़ि आकाश वो'न दि पातालय,
रोज़ि नाऽल्यनालय सॅूत्य बालुॅयार।।

✡

100

करुॅ क्याह ते'लि ये'लि तन बुॅ मोरय,
ख्यथ होरय अदुॅ कस क्याह।
शर हा नेरी ओइमुॅके ज़ोरय,
दियिय आलव तोरय हा।।

✡

101

ह्यस थाव मन युथना गछ़ि हर्षस,
पनुॅनुय अर्शस खारुन ह्यान।
दिन्य् समादुॅय बिहिथ प्यठ फ़र्शस,
वावुॅ सॅूत्य रोज़ुन नाव ज़पान।।

✡

(102)

پَرٕدی گَرٕژھان پانہٕ نیارٕ پَننی
پَننِن مَنٛٹِی مینٛژ کیشاہ
یَچھ کُنٛ گومُت بڑٛو نِژھ کیشا اَنہٕ نُے
رٛۄ نمُت وَن بیٚیہ رَنہٕ کُے کیشاہ

(103)

چھَلنہٕ چھَلنہٕ پَلوٗ تَھے
سیاہ سَفید بَنیہِ نہٕ زانٛہہ
کھِشہٕ کھشہٕ سیتِن شٔیشتر ژھیٚنے
زالنہٕ ژٕنی بَنہٕ نا زانٛہہ

(104)

سَنٛز پان گاڈ زانٛ دَرے زان سۄنٛدرے
اَژِتھ مَنٛزِ بیٛنٛدَرے ژھالے مار
والوٗ نادِ یا اَدٕ چھَینٛدَرے
کَرِتھ کُنٛ ہبٛنٛدَرے لولہٕ دِیہٕ دار

102

परुँद्य गछ़ान पानुँन्यार पनुँनी,
पनुँन्यन मनटीय मेनुँन्य् क्याह।
पथ कुन गोमुत ब्रोंठ क्याह अनुँनुय,
रो'नमुत वन बे'यि रनुँनुय क्याह।।

✡

103

छलनुँ छलनुँ पलव तने,
सियाह सफेद बनेय नुँ ज़ांह।
खुँशि खुँशि सूँत्यन शे'शतुँर छे'ने,
ज़ालुँनुँ चुँन्य बनिना ज़ांह।।

✡

104

पनुन पान गाड ज़ान दय ज़ान स्यन्दुँय,
अऽच़िथ मंज़ ब्यन्दय छ़ालय मार।
वायु तारि नाव या अंदुँ छन्दय,
कऽरिथ कन बंदय लोल दियि दार।।

✡

(105)

پننی مغز کشاہ ژھٹکہ راوان

ہہنہ ہہتہ پالنس والان باد

پننہ نے عقلے قلف دِتھ تھاوان

زلو یلہ تھاوِتھ کران ڈاو ڈاو

(106)

ونہ ونہ کرتے حسر راوان

لٹہ اکہ ووٗنمت روزان یاد

عاقل پان چھکھ بے عقل بناوان

راوِ ران ساتئنی ہنُد چھکھ سواد

(107)

پننہ نے ووشِند ما یوت ہندراوے

پالنس ڈال مو پارٔی زان

وُچھتِ وانہ بُتھہ پنُن مو چھلہ ناوے

کیمہ نے اتھہ ما کھیاوے پان

105

पुनॅनी मगुॅज़ क्याह चुॅ थऽकरावान,
हनि हनि पानस वालान बाव।
पनुॅने अकुॅले कुलुफ दिथ थावान,
ज़्यूव यलुॅ थाऽविथ करान टाव टाव

✡

106

वनुॅ वनुॅ करुॅनय हसर रावान,
लटि अकि वो'नमुत रोज़ान याद।
आऽकुॅल पान छुख बेअकुॅल बनावान,
रावुॅरान शाऽन्ती हुंद छुख स्वाद।।

✡

107

पनुॅनुय ब्वंदुॅ मा यूत हऽदंरावुॅय,
पानस ड़ाल मो पाऽरी ज़ान।
वुथि वानि बुथ पनुन मो छलुॅनावुॅय,
कैमिनुॅय अथि मा ख्यावुॅय पान।।

✡

(108)

کرٛوٚد ہَتہٕ ہَتہٕ لوٚدٕ چھُے گالان
پان پَنہٕ نُے مارُن کیٛاہ
ژالان آمتۍ روزُن ژالان
والِپَس ژٕلِپَس لارُن کیٛاہ

(109)

ہوٚش تھاو روٚش ماۄنۍ دلیوٚ پانَس
دیٛانہٕ مُنٛزی لوٚش لاگ بَھگوانَس
باوَس قدرٕ چھُنہٕ تَشہٕ اِنسانَس
لول بَرٕ پَنٕنِس شاہانَس

(110)

مَن یَنٕنۍ دہ دٕ زان، لوٚدٕ پَنٕنۍ دون زان
ژیٚتھ مَندُن دِتھ روز دِیان
واوِچ رَزگُرس ہیٚشُو روز پھیران
کَلہٕ روز وَل اَدٕ تھٔنۍ پیٚیہٕ جان

108

क्रूध हनि हनि ब्वद छुय गालान,
पान पनुँनुय मारुन क्याह।
च़ालान आमुँत्य रोज़ुन च़ालान,
वापस च़ऽपिस लारुन कयाह।।

✡

109

होश थाव रोश मा वऽन्य् ग्रू पानस,
घानुँ मऽज़्य् पोश लाग भगवानस।
बावस क़र्दुँर छुनुँ निश इन्सानस,
लोल बर पनुँनिस शाहानस।।

✡

110

मन पनुन द्रद ज़ान, ब्वद पनुँन्य दोनज़ान,
छ़यथ मन्दुन दिथ रोज़ ग्रान।
वावुँच रज़ करुस ह्युव रोज़ फेरान,
कलि रोज़ वल अर्दुँ थऽन्य यियि जान।।

✡

(111)

داوکِس آلِتس ناوٕچ ژوٗٹ بَناو
منہٕ کِس توٗنٛدرس لولہٕ شندراو
ڈیلتے أنٛدی أنٛدی لاگِتھ اَتھ تھاو
پاکہٕ پوٗرٕ اَن تھوٗد گرٛھی اُدٕ باو

(112)

لوٗب روز لوٗت مابَن سَنسآرٕی
وَل مو پالتس ییم ییتہٕ زال
ییم روٗدی آدِین تم أمی مآری
ہیوٗت ییمی نیتھ سُے نیتھ گو لال

(113)

لگہٕ یو سَت گوٗرٕ چانین کتھن
وَتن جبر ہاے چانین لال
یوٗشہٕ ہاکتہٕ نتہٕ ییمن تشتن
کُنٛہ وٕٹھہ ونہٕ سَنبنے یہٕ مال

111

वार्वुकिस आऽटिस नार्वुच च़ो'ट बनाव,
मर्नुकिस तो'न्दरस लोर्ले सऽन्दराव।
द्यानय अऽन्द्य अऽन्द्य लाऽगिथ अथ थाव,
पार्कु पुरुँ अन थो'द गछ़ी अर्दु बाव।।

✡

112

लो'ब रोज़ यूत मा बन संसाऽरी,
वल मो पानस यिम यीत्य् ज़ाल।
यिम रूद्य आऽदीन तिम अऽम्य् माऽरी,
ह्यौत ये'म्य पथ सुय निथ गव लाल।।

✡

113

लगुँयो सत्ग्वरुँ चान्यून कथन,
वतन जरुँहाऽय चान्यून लाल।
पोशि हा कति नर्तुँ यिमन शतन,
कुनुय वुठुँवर्नुँ बनेयि माल।।

✡

(114)

سوٗنتہٕ ولا گُل پھۄلی وۄنۍدِ کس باغس
مَن پوشِنۄل دَرِ تٕرٛاگس پیٹھ
کَن کوٚستوٗر بولہِ لول وُزِنا گَس
ہَہہ وَل سوٗرٕٹھ آگَس میٹھ

(115)

خَآرِ ہشِزِ دۄ ژھے لوکٕٹ مُرگیہٕ
لَنٛجے ویترٕن کُلہِ کٕرے مبار
تٕرٛاگنِس یالَس خارمے ہٕریِیہٕ
شٕرُس ژُشرِتھ گئیہِ وان وۄستہٕ کار

(116)

وُچھ وُچھ پانو ہوش کوہٕ اولیو
عاقلوٚ توکَل کٔرِتھ مٔآج ہٲرن
گگٕٹہِ ہشِدِ گاٹہٕ جابہٕ پان تہِ کھٹیٚولیو
پٔرزِ زان مُشرِتھ کٔرِتھ پَرزان

114

सोन्तुं-वला गुल फो'ल्य व्वदुंकिस बागस,
मन पोशिनूल दरि त्रागस प्यठ।
कन को'स्तूर बोलि लोल वुज़ि नागस,
हह वल सूः रठ आगस मेठ।।

✡

115

खाऽर हुंन्ज़ि द्रछे ल्वकुंट मुर गऽयि
लंजे व्यतरुम नुं कुलिकुय बार।
त्राऽकिनिस बानस खार में हुंर पे'यि,
शुरिस पुशरिथ गऽयि वान व्वस्तुंकार।।

✡

116

वुछ वुछ पानो होश कोनुं ओयो,
आऽकलव तवकल कऽरिथ वाऽज्य हान।
गटि हुंदि गार्टुजारुं पान ति खट्योयो
प्रज़ ज़ान मऽशरिथ कऽरुंथ परज़ान।।

✡

(117)

لَلہٕ لَلوٗ لولہِ لاسےٚ
مُلی ہێتھٕ تَنٕ مولوِتھ لال
پَرمہٕ آنَنَد روٗٹ نَنٛدِ لاسےٚ
رَنگہٕ رَنگہٕ نیٚامژٕ کھیٚوٗن سال

(118)

روٗف ترٛوٗپ دِی تَن کوتاہ جَنٛدرٕس
رَنگ بِہ رَنگہٕ وٕنےٚ نوٗو ہیٚنہٕ ما
نار زآلی تَن پَرِتھ کَنہٕ اَندٕرٕس
وَنٛدٕرٕس رٛہتہٕ کول اَندٕ شیا زاہتہٕ

(119)

ناو میلان سَت گوٚرِ وانےٚ
دِیالسُن رَٹھُن مَن گوٗپال
بوٚ دِ موختہٕ مال روز پھرانےٚ
مَس چاوِ پانےٚ ہێنٛتھ کٕلہِ وال

117

ललि ललुव ल्वलि लालय,
मऽल्य् ह्यो'तुन म्वलुॅविथ लाल।
परमुॅ आनन्द रो'ट नंदुॅलालय,
रंगुॅ रंगु न्यामुॅच़व ख्योवुन साल।।

✡

118

रो'फ त्रो'प दियतन कोताह जंदस,
रंग तुॅ रंगुॅवुॅनय नो'व बनि मा।
नार ज़ाऽल्यूतन प्रथ कुनि अंदस,
वंदस रय्‌तुॅकोल अन्द्या ज़ांह।।

✡

119

मेलान नाव सत्‌ग्वरुॅ वानय,
द्यानय रटुन मन गूपाल।
ब्वदि म्वख्तुॅमाल रोज़ फिरानय,
मस चावि पानय बऽनिथ कुलवाल।।

✡

(120)

بَرَم تۄراو سا کھیٚیات کَرتَن بَرہمے
اَہَم باوِ سیتِن گَرژھان بَرہمَہ ٭
وُزِ ناو اومہٕ سیتِن رُمہٕ رُمے
موہ دَزِ سۄ وَزِ نَبہٕ سۄ کھسمَ

(121)

باوِکِن لوشَن کَرو اَنبآری
سالےٚ اَنتَن یَنُن سَرکار
لولکہِ بآرِی کھاروٗ نَکھہٕ سآری
سَبہِ یَختیاآری ژَلہِ دوٗگُبنیار

(122)

ژھُکھ کَوو پانُو گومُت وُبآلی
لیٚشہٕ مانہٕ آویز کھوٗٹرِتھ پان
واٰشہِ سوٗتِھ برِتھ پانہٕ ژَرخاآلی
مُشرِتھ کتیا زِ گوکہہ بَزریچ زان

120

ब्रम त्राव साक्षात करतन ब्रह्मय,
अहंबावुँ सूँत्यून गछान बरहम।
वुजुँनाव ओइमुँ सूँत्यन रुमुँ रुमय,
मूह दज़ि सू वज़ि बनि सूक्षम।।

✡

121

बावुँक्यन पोशन करु अंबाऽरी,
सालय अनतन पनुन सरकार।
लोलुँक्य बाऽर्य खारु नखुँ साऽरी,
बनि यखतियाऽरी चलि दो'गन्यार।।

✡

122

छुख कवो पानो गोमुत वुबाऽली,
यशि मानुँ आवेज़ खो'टुँरुथ पान।
वाऽंसि सो'म्बरिथ पानुँ चुँ खाऽली,
मऽशरिथ क्याज़ि गोख पज़रुँच ज़ान।।

✡

(123)

مَن چھُے پارٕ دچھُنا کُنہِ دَران
ڈُلان تہٕ ترٕلان چھُے اورِ یور
باو نایہِ رُٹکھ سَت گوژٕرزان
تِمہٕ نِے سٕتِن روٗزی زِ لور

(124)

ناو دَران چھُے نَو گَتَس
لوٗکہٕ شَتَس پوٗشہٕ کِیاہ اَکھ
وُچھ مو مَتَس تَھپھ کَرِ سَتَس
وو نٕدٕ رَچھُکھ دِکھ موزَرخ

(125)

اَبیاسہٕ ووٚہتھ آگرٕ لیے
گگنَس سٕتی گو اَگنَس میُل
شِوٕ شاکھتی گیہٕ سٕتی ژرٕییے
سوٚے کٔرِ گٔرییے روٗدٕنہٕ کھیوٗل

123

मन छुय पारुद छुना कुनि दरान,
डलान तुँ च़लान छुय ओरुँ योर।
बावनायि रटुख सतुग्वरुँ च़रण,
तिमुँनुँय सूँत्यन रूज़िज़ि लोर।।

✡

124

नाव दरान छय नो गुँतस,
लूकुँ शतस पोशि क्याह अखा।
वुछ मो मतस थफ कर सतस,
व्वंदुँ रछुख दिखा मो ज़खा।।

✡

125

अब्यासुँ वो'थ आगरुँ लये,
गगनस सूँत्यू गव अऽगनस म्युल।
शिव शक्ती गऽयि सूँत्यू प्रये,
स्वय कऽर क्रे'ये रोवनुँ ख़्यो'ल।।

✡

(126)

اَلِفس میمس مَنٛز باگ حےَ

حُ، تراو 'و' لاگ ژَلہِ اَدٕ کھےَ

بٕرمس مَنٛز باگ لاگُن یہِ حےَ

اَتھیٚ ستی پانُو گَرٛٹھ بَاسےَ

(127)

لُیُس دَشہِ وَرِیُس ووشِدِ زُٹھ

ووندِ سٔیندِ ناوے تَن

سُے مَنہٕ وَرِیُس زیرِ پاوے

گَرٛٹھِ لوٚشِس ٹُھنِتھ زَن

(128)

سمنے روُدی زُو جان وَندَن

تَمے اَز ہاکُران گَرٛار

پانو ھوٗنی کَتھ چِھی ہَنٛدَن

سَکلہِ لیہ گہ گَٹھِ لوٗرٕ کاٹر

126

अऽलिफस मीमस मंज़बाग 'हय',
'हय' त्राव 'वाव' लाग, चलि अर्दु खय।
ब्रमस मंज़ बाग लागुन यि 'हय',
अऽथ्य् सूँत्य पानो गछ़बा लय।।

✡

127

युस दशिवीरस व्वन्दि रऽटिथ,
ब्यंदुॅ से'न्दि नावे तन।
सुय मनुॅवीरस ज़ेरि पावे,
गछ़ि पो'शिस बऽनिथ ज़न।।

✡

128

यिमनुॅय रूदी जुव तान वन्दन,
तिमय अज़ हा करान ग्रार।
पानो थवुॅनी कथ छिय बन्दन,
कलियुगुॅ कऽडिथ पूरूॅ काड।।

✡

नोट :– "हय" (ह) (उर्दू अछुर)

(129)

زَرٕ زَزَرے زَبَرٕ وُچھُم
زَرٕ زَزَرے زٔورُم لو
زَرٕ زَزَرے گٔورُم سَتَرے
زَرٕ وَرٕے ژٔولُم نو

(130)

أنٛدری أنٛدری گوُرُم تہٕ دوُرُم
فَرشَس وَتھٕرُم أنٛدری پان
أنٛدری سَنتے رازٕے موُرُم
عَرشَس کھوُرُم أنٛدری پژان

(131)

ییٚی نبَر تی اَنٛدَر چھُے
گٹہِ چھُے کھوٗٹمُت نَزرُک یان
بے پَرَدے اَپزُنک گَرٕ چھُے
أنٛدرِمہِ دلِشے تیرَتھ زان

129

ज़ रुॅ ज़ रय ज़ बर वुछुम,
ज़ रुॅ ज़ रय ज़ो ’रुम नो।
ज़ रुॅ ज़ रय को ’रुम सरय,
रज़ि वरुॅय च़ो ’लुम नो।।

✡

130

अऽन्दरी अऽन्दरी गोरुम तुॅ दोरुम,
फ़र्शस वथुॅरुम अऽन्दरी पान।
अऽन्दरी मॅनु राज़ॅय मोरुम,
अर्शस खोरुम अऽन्दरी प्राण।।

✡

131

यिय न्यबर तिय अन्दर छुय,
गटि छुय खो ’टमुत पज़रुक पान।
बे पर्दय अपज़्युक गरुॅ छुय,
अऽन्दरिमि दीशय तीर्थ ज़ान।।

✡

(132)

نےٚ ژھوٚٹُھم نےٚ کھوٚٹُھم
نےٚ رُوٚٹُھم دیٚہہ اَبِمان
نیشہ رییٚے پَن ووٚ ٹہ رُوٚٹُھم
اَدے ساتٚپُن سوٚ کھیم ژران

(133)

سَتن اُژھ سَت وُزنووُم
سَتہ رنگے سوٚ نہ سُند پور
سَتھے ساس پرزِنووُم
لوٚز پڑووُم بڑہم ژھوٚ پور

(134)

سو سوگران سوٗدُم شوٚدُے
ہیس ہیس موژلووُم ہُترآژے
نیائیٔر ژراوِتھ کھیُووُم ہوٚدُے
اَدے پڑ دیئہ تتھ گرژے

132

नय छ़ो'टुम नय खो'टुम,
नय रो'टुम दे'ह अभिमान।
ये'न्द्रे'य पन व्वटि रो'टुम,
अदय साऽपुन सूक्ष्म प्राण।।

✡

133

सत्‌न अऽचि़थ सध वुजॅुनोवुम,
सति रंगय स्बनुॅ सुंद पोर।
सथॅुय सास पजॅुनोवुम,
बो'ज़ प्रोवुम ब्रह्म छ़वपोर।।

✡

134

सू सू करान सोदुम शो'दुय,
बॅू बॅू म्वछ़योम बुतराऽचॅुय।
न्यामऽच़ त्राऽविथ ख्योवुम हो'दुय,
अदय प्रदे'य तथ गऽचॅुय।।

✡

(135)

پانٛژھ ترٛاوِتھ شیٚیمِس شٕمے
شِو دِلِشے پیٹھ شہٕ شٕتے
شیٚن برٛہمنہٕ لیلایہٕ سٕمے
لالہٕ لیٚے شبن پَتہٕ شٕتے

(136)

اِڈا، پِنگلا، نکھیٚے چِترا
ڈُکھے بجراسُشُمنا
تھکھا کُٹرِتھ وَلے ہَہ اکھا
پَکھا لگبس برٛہمہٕ ناڑی

(137)

سَتَن لوٚکَن ژٕہ داہ بوٗن
آکاش سَتھ ہیوٚر پاتال سَتھ
شٕتے شوٚمرِتھ پَڑے برَسَتن
سو ے چھے شَتَن کُنی کَتھ

135

पांछ़ त्राऽविथ शे'यिमिस शमय,
शिव दीशे प्यठ सु शे' ।
शे'न ब्रह्मनि लीलायि समय,
लालुॅ लये शे'न पतुॅ शे'।।

✡

136

इडा पिंगला नखो चित्रा,
डखो बज्रा सुषमना।
थखा कऽडिथ वले हः अखा,
पखा लग्यस ब्रह्मुॅ नाऽड़ी।।

✡

137

सतन लूकन छ़वदाह बवन,
आकाश सथ ह्योर पाताल सथ।
'शे': शो'मरिथ प्रय बर सतन,
स्वय छय शतन कुनी कथ।।

✡

(138)

وَژھِ وآلِنجہِ دُشِیتمَس کَرژھی
ییٚیِژھِ کوٚرمَس پَرژھِ پآرا و
ھآرَتھ آخِر دژاو یہِ پوٚژھے
سَن تو ییٚتہِ چھا کُنہِ ٹھُہراو

(139)

شَمبُوی مُدرایہِ سَرَت کھارُن
سَتی پڑ کھٹاوُن اُتی آکار
پڑلوٚسے پڑان آہار کَرناوُن
ژمہِ ژَپہِ ناوُن ژھوپہِ اومکار

(140)

یوسہِ ژٕنی سآمِیس شِیوِ روٗپ زانے
ژَنہِ سُہ زانے سَتھی روٗپ
اَنَ ، دَنَ ، تَنَ ، مَنَ تَتہِ کتہِ پھانے
دَلیس دِتھ چھُے پوٚش ، دِیپ دوٗپ

138

वछ़ि वाऽलिंजि द्युतमस को'छुय,
ये'छि को'रमस पछि पाऽराव
हाऽरथ आऽखुॅर द्रॉव यि पो'छुय,
सनतो ये'ति छा कुनि ठऽहराव।।

✡

139

शम्बवी मुद्रायि सुर्रात खारुन,
सतिय प्रखटावुन अऽतिय आकार।
प्रणवय प्राण आहार करुॅनावुन,
रुमुॅ ज़पुॅनावुन छ्ववपि ओइमकार।।

✡

140

यूवसुॅ रऽन्य साऽमियस शिवुॅ रूप ज़ाने,
रनि सु ज़ाने शक्ती रूप।
अन्न दन तन मन तति कति फाने,
दयस तिय छुय पोश दीप दूप।।

✡

(141)

سو کھ دو کھ ہیُو زان ما گژھ کوشَن
توشَن روشَن کرُس مال
گلان پان زیادے جوشَن
ہوشَن تہٕ بوشَن کرُس سال

(142)

ساتہٕ ساتے سات زونُم
سیتی مونُم راتھ تہٕ دین
ہنہٕ ہنہٕ کنہٕ مونُم
بِن زونُم نہٕ اکھ کھِن

(143)

ہیُوسے زونُم خالہٕ خطے
دو دِ بتے آپرمُس
سہ رٔد اُتی ستے یہ گوس ژھیتے
سیئنڈِ غوطے ڈیووُمس

141

स्वख द्रख ह्युव ज़ान मा गछ़ कोशन,
तोशन रोशन करुस माल।
गलान पान ज़्यादय जोशन,
होशन तुॅ बोशन करुस साल।।

✡

142

सातुॅ सातय साथ ज़ोनुम,
सूॅती मोनुम राथ तुॅ द्यन।
हनि हनि कनि मोनुम,
ब्यन ज़ोनुम नुॅ अखा क्षण।।

✡

143

ह्युवुय ज़ोनुम खालुॅ खातय,
द्रदुॅ बतय आपुरमस।
सु रूद अऽत्य् तय बुॅ गोस छ्यूतय,
से'न्धि ग्वतय द्योवमस।।

✡

(144)

ۆنی ۆنی وۆن دیۆوُم
کنہ ۆنی مَس گنٛژ نام
مَنہ گامے ہنہ سووُم
زنہ پیٹرووُم سَت دام

(145)

رُمہ رُمے رُمہ ناوُن
تتہ راوُن دۄاد دلپش
پڑانہ پڑنہ وُس آپراوُن
بوزِ ناوُن وۄپدلپش

(146)

تمہ وُزے شزراوُن
رازِ ہزے نارِ سیتہ
سوزِ وُزے بوزِناوُن
ششپتہ پڑزے گیانہ جوتہ

144

वऽन्य वऽन्य वो'न द्योवुम,
कनुँ वऽनिमस गऽन्यू नाम।
मनि गामय हनि सोवुम,
रनि प्रोवुम सत्‌दाम।।

✡

145

रुमुँ रुमय रमुँनावुन,
तपुँ रावुन द्वादुँ दीश।
प्राणुँ प्रणुँवस आपरावुन,
बोजुँ नावुन व्वपदीश।।

✡

146

तमं वुज़े सऽज़रावुन,
राजुँ हजे नारुँ सूँत्य।
सोज़ वुज़े बोजुँनावुन,
शीतुँ प्रजे ज्ञानुँ ज्यूत्य्।।

✡

(147)

دَنہِ دَنے دَنہِ راوُن
ژِلۄن پاوُن کنُہ وٕلِش
مَن مٮ۪تی مُشر راوُن
ظوُن تھاوِن کُنُے اکِش

(148)

گَنجہِ بانَے دِتھ چھُ ٹھانَے
دانہِ وانَے مولوِی زِبن
بوشہِ مشررُس ہوشہِ ٹھانَے
جوشہِ پانَے ژُٹرِی زہن

(149)

گوشہِ گوشَے جوش کھارُس
اَنٛدرِ رَٹُن مَن تہٕ کٔتن
زاٰنی نَینَن موختہٕ تارُس
لوختہٕ کَرُس اوم پَتَن

147

दनि दने दनिरावुन,
ह़्यून पावुन कुनि वीश।
मन मऽस्ती मऽचुॅरावुन,
ज़्वन थावुन कुनुय ईश।।

✡

148

गंजुॅ बानय दिथ छु ठानय,
वानु वानय म्वलुॅव्य ज़्यन।
बोशि मुॅचॅ़रुस होशि ठानय,
जोशि पानय तचुॅर्य ज़्यन।।

✡

149

गोशि गोशय जोश खारुस,
अन्दुॅ रटुन मन तुॅ कन।
ज़ाऽन्य पनन म्वखतुॅ तारुस,
प्वखातुॅ करुन ओम पन।।

✡

(150)

وادِ کرِتھ پیادِ گیئس
سادِ ترٛآ وِم چاۓنی وہن
وآنشہِ وُڈِرِتھ ہوشہِ ہیٚس
وُسی گیئس ہیتھ الپشہِ رہن

(151)

موٗل رٔٹُن لَنجہِ مہِ ترٛارُس
دوہِ وانے سگوزِ ہن
پھَل وُچھنے کٔلمہ دارُس
قلمہِ لیکھِی نادِ ہیٚند

(152)

شروٗژرٔ کرٛان ورٛتی موٗژم
پژرٔ کو تچھُم کاپاسیٔے
أندرِ مہِ ژھیٚچر کٔدی ہوٗژم
شیٚکھیا دِژ م پرٛزاسیٔے

150

वादुॅ कऽरिथ प्यादुॅ गऽयस,
सादुॅ त्राऽवुॅम चाऽन्य व्यन।
वाऽसुॅ वुडरिथ होशि पे'यस,
वऽस्य गऽयस ह्यथ ईश र्‌यन।।

✡

151

मूलुॅ रटुन लंजि मुॅ च़ारुस,
द्वदुॅ वाने सगुॅव्य ज़्यन।
फल वुछिनय हलम दारुस,
कलमुॅ लेखिय नादुॅ ब्यन्द।।

✡

152

श्रोच़र करान वृती मो'चुॅम
रुॅच़र कोछुम कायाये।
अऽन्दरिमि छे'चरुॅ बुदी हो'चुॅम,
शिक्षा दिचुॅम प्रज़ाये।।

✡

(153)

تۆو نۆور آوِتھ پٔرُون مُشترووُم
زٲنتھ لوگُم بے زراے
گاٹلُ پان گٔژھِ گژھے رووُم
پرٚسٲشتر کھیوُم خَتراے

(154)

شٔدرٔسے ووٚڈپرِی گرُس کرزین
لاگسُ بے نۆح لوزُس بین
پزٔلۆے پۆتز پزِ پاپہٕ ہین
رزِ کھسہِ وۄیدِ وۄیدِ گرتھِ نۆکھین

(155)

مودِ ووتھیو اَتھ مَنہٕ بازس
نٔترِتہٕ ۂڈرو نیرِ کیشاہ
کومبے کھُمبے تیلی زِ رازس
شِوشکتی میلِتھ شولہ

153

नो'व नो'वराऽविथ प्रोन मऽशरोवुम,
ज़ाऽनिथ लोगुम बे ज़ानय।
गाटुल पान गटि गो'टुॅरोवुम,
पर सऽच़् ख़्योवुम खाज़ानय।।

✡

154

सऽदरय व्वदुॅर्य गुरिस कर ज़ीन,
लागुस बेनवा बोज़ुस बीन।
प्रणवय पो'ज़् पज़ि पापुॅ हीन,
रज़ि खसि वे'दि वे'दि गछ़िनो क्षीन।।

✡

155

मो दि व्वथबव अथ मनुॅ बाज़स,
नऽच़्नि ह्यडरव नेरि क्याह।
क्वम्ब खुम्बय तील्यज़ि राज़स,
शिव शक्ती मीलिथ सुः हाः।।

✡

(156)

ہُکھ دِژ چوپآنی چھُر لبے کار
کُرتھ ترژاکھ موٗتڈ پنٛجٕ گوٗ مار
تُغژ و خار ہیٚتر خَر چھِتھ دِیار
آدم مرزِن دلیَس بیزار

(157)

بوٗنبر بہ ترژ پھِل پژکرم کری زرے
اَندری دارٔی زرے سوٚندری ریٖچھ
لیہ کرٕ تیبے پژرے لتس بُری زرے
باوُک سوٗری زرے دیپ تے دیٖچھ

(158)

اَتھاپے رٔتُن دِیان سُتھاپے
اَ رنگے رنگن پان سَرِ تگے
اَ ذاتے بھاوُن پراوُن اَپاتے
اَولشے سُہ چھُے پاتے سو ولشے
اَ بنگے سُہ چھُے پان پراوُن سو سنگے

156

हख दिच़ चोपाऽन्य् चमर्डु बेकार,
कऽरिथ श्राख मो'न्ड पुज गव मार।
नफ़च्चव खार हे'ऽच खर्चिथ द्यार,
आदम मरि ज़न दयस बेज़ार।।

✡

157

बो'न्बंरुनि श्रूफल प्रकरम नुं कऽर्यज़े,
अऽन्दरी दाऽर्यजे स्वन्दरीय रूफ।
लयि क्रये प्रय तस बऽर्यज़े,
ब़ावुक सो'र्यज़े दीप तय दूंफ।।

✡

158

अथापय रटुन द्यानुं सथापय,
अरंगय रंगुन पानुं स्वरंगय।
अज़ातय थावुन प्रावुन अपातय,
अवेशय सु छुय पानय स्ववेशय।
अभंगय सु छुय पान प्रावुन स्वसंगय।।

✡

(159)

پانے بہتھ چھے دروشے
امریتہ کیشے رٹیتھ دار
پرزنہ کران منہ پروشے
ہنسہ گنڈ لگہ برہما نڈ دربار

(160)

منہ زول گرہان اُنس پانے
ننس تاپھ تر سوز زانے
چھینس نیندر خاک محل خانے
ابیاسکہ آلو پرا وجانانے

(161)

نگار ے نگر دیتم
نام اکس تہ ڈیوڑم
بے نامے ہوس موتم
مولس تہ سالسہ لوڑن نو

159

पानय बिहिथ छुय दर्वेशो,
अमरयतुँ केशो रऽटिथ दार।
पर्ज़नुँ करान मनुँ प्रवेशो,
हंसुँ गन्ड्डुँ लगि ब्रह्माण्डुँ दर्बार।।

✡

160

मनुँ ज़्वल गछ़ान अऽनिस पानय,
नऽनिस ताफ तूँर सोज़ ज़ानय।
छे'निस ने'न्दुँर खाकि महल खानय,
अभ्यासुँकि आलुँवुँ प्राव जानानय।।

✡

161

नगारय नऽगरुँ द्युतुम,
ताम अऽकिस ति व्यो'चुम नो।
बे' नामय हो'स मो'तुम'
म्वलस ति काऽसि पो'चुम नो।।

✡

(162)

کَلہٕ کاگُنک کَلہٕ لیوگ رازَے
سوٗکالی سوٗ کٔرٕژ پٔرَسادَے
واوٕتہٕ تَشبوٗرٕے کوٗ کَلہٕ وو وادَے
ژھوپہٕ پرٛاو آنَنٛد اگادَے

(163)

زٲنتھ لوٚز وانہٕ لوٚز کوٚنہٕ بوٗزتھ
بےٚ لوٚز کھبتھ گٔیہٕ ہالوٚ پھَل
سوٗ وٕژٕ تَن مَن کونا شوٚز روٗزتھ
کَل وانہٕ کَلہٕ ٹیٛر ڈیوٗتھ تَل

(164)

پانٛژوٕنی گُرٕبن کرَ کُنٕے زیٖن
پیٹھہ سوارٕے گرٕ ٹھَن آدیٖن
باوٕے تھاوُن زَن مسکیٖن
سارِنٕے دِشِن بوزُس بیٖن

162

कलि कालुक कलियुग राजय,
स्व कलि स्वकृऽच् प्रसादय।
वावुँनि बवंरय क्व कलि व्ववादय,
छ़वृपि प्राव आनन्द अगादय।।

✡

163

ज़ाऽनिथ बो'ज़वानुँ पो'ज़ क़ोनुँ बोवुथ,
बे' बो'ज़ ख्यथ गऽयि हालव फल।
स्व वृऽच़ तन मन कोना शो'ज़रोवुथ,
मल वानि कल यऽच़ ह्योवुथ तल।।

✡

164

पांचुँवुँन्य् गुर्यन कर कुनुय ज़ीन,
प्यठुँ सवारुँय गछ्न आऽदीन।
बावुँय थावुन ज़न मिस्कीन,
सारिनुँय दीशन बोज़ुस ब़ीन।।

✡

(165)

گٔنگرِس ہگر زان مَن پتہ تَن
ژھلس نگہِ تے وِیشن اَرَین
پوٚرشس دِیے گلہٕ پوٚرشوتم
پرٚکل بوٚز ژٕلہِ پار برٚہم

(166)

کرٚیے اَے کٔرِ زٕ کالسہٕ ہشرِ پژھے
اَن اَے دالس دِزِ دوٚرژھے
دَتہٕ دان دِزِ ہیی خشد پژے
گیان تسٔ دِزِ لسٔے ہو ویٔژے

(167)

ژُبرگس دہٕرگہٕ ناتھس
برگہٕ برگہٕ کرُس کرٚے
ساسہٕ برگہٕ سوہٕرشتی ناتھس
پٔران اَرگہٕ لاگِتھ سِجے

165

गर्गुरस हगुर ज़ान मन तुँ तन,
छ़लस लगि तय वेशान अरपन।
प्वर्षस दुँय गलि प्वर्षोत्तम,
पर कल ब़ो'ज च़लि पारब्रह्म।।

✡

166

क्रय अय कऽर्याज़ि काऽंसि हुँन्ज़ि पुछ़े,
अन्न अय दानस दिज़े द्वछ़े।
दनुँ दान दिज़ि यिय चन्दुँ पच़े,
ज्ञान तऽस्य् दिज़े ये'स्य हो वे'च़े।।

✡

167

त्रु बऽर्गस द्वरगुँ नाथस,
बऽर्गुँ बऽर्गुँ करुस क्रय।
सासुँ बऽर्गुँ स्वरुँ सऽत्य नाथस,
प्राण अर्गुँ लाऽगिथ जय।।

✡

(168)

کوٗستوٗر تہٕ بولہٕ کلان
کس چھُ سنان کیاہ چھُ ستھ
ماز ہُرتھ رتھ چھُ ملان
کس چھُ ژھینان اتہٕ گتھ

(169)

عقلہٕ روستے شکل کیاہ
سو عقلہٕ نقل چھا
شالس کھسِتھ ژھوہ کیاہ
بیا کھ بیکل زانُن مہٕ زانِہ

(170)

آسہٕ بیٚیلہٕ یانہٕ پورِ برِ مانے
ژوٗرِ جانانے روز نیا زانِہ
یُہلی وُچھان پری محل
اَندرِ رِ سنانے خالے کانِہ

168

को'स्तूर ति बोलि कलान,
कुस छु सनान क्याह छु सथ।
माज़ हऽरिथ रथ छु मलान,
कस छु छ़यनान अतुँगथ।।

✡

169

अकुँलि रो'स्तुय शक्ल क्याह,
स्व अकलि नकुँल छा।
शालस खाऽसिथ छ़ वह क्या,
ब्याख बेकुँल ज़ानुन मुँ ज़ांह।।

✡

170

आसि ये'लि पान पूरि परमानय,
चूरि जानानय रोज़्या ज़ांह।
पऽहऽल्य वुछान पऽरी मऽहल खानय,
अऽन्दुँर्य प़ग़ानय खालुँय क़ांह।।

✡

(171)

یَٹہٕ رۆستے گُرٹہٕ ناپھری زے
کأنسہِ پَلِزے تھٔج سَنادِس
اَنتہٕ رۆستے وۄنتا سۆری زے
اَدِ نامُری زے مَرَناتھس

(172)

وَٹہٕ مَٹس سَٹہٕ نوکُری زے
مادٕ دأوی زے ہُری زِنہٕ زانٛہ
وبھتہٕ وآنی نابَد نوکُری زے
دہأنٛس ہُری زے پانٛس شوہہ

(173)

وَننہٕ وُچھَس کۆرُم گَگھا
دیٛشے دوٗرُم مۆحَرَم گئے
رَچھہٕ کرُتھ ہتوٗم پاشاہ
تِمے سو چھا کرُتھ گئے

171

पट्टुँ रो'स्तुय ग्रट्टुँ ना फिर्यजे,
काऽसि पलजे थऽज कादस।
अन्तुं रो'स्तुय वोन्ता सो'र्यजे,
अर्दुँ ना मऽर्यजे मरनाथस।।

✡

172

वट्टुँ मटस सट्टुँ नो कऽर्यजे,
मावुँ दावय हऽर्यजि नुँ जांह।
व्यर्थुँ वाऽन्य नाबद नो कऽर्यजे,
दहानस बऽर्यजे पानस सु हः।।

✡

173

वनुँनुँ वछस को'रुम गछा,
द्ययेे दोरुम मो'हरम गऽय।
रछि कऽरिथ थोवुम पाशाह,
तिमय स्वछा कऽरिथ गऽय।।

✡

(174)

دَر پَردِ وُچھپَس ہَردِ لَگے
دَرِد داوُس بَنہِ کثیاہ
اَتھ خورِ بپنَس ماہ جبنَس
دودِ سُپنک نَنَہ نا

(175)

ہُہ اُٹرَس تآلی لَرزُن زال گوم
مَن کَشگال گوم زُرَس کثیاہ
ژیتہِ سُمرُژ تَفرُن بال پیوم
پھِرتھ نال گوم سورَس کثیاہ

(176)

نادانہِ آنَنشِ داما سوٗری زے
آتمہِ دَھرمَس بُری زے ژرے
سون، روپھ، لود، مَن پنہٕ گُری زے
آدیاتمہِ یوٗگچ گری زے کرٛے

174

दरपर्दुं वछस हरदुं लगे,
दर्दुं वावस बनि क्याह।
तस ख्वर्दूबीनस माहजबीनस,
दोद सीनुक ननि ना।।

✡

175

हु अऽन्ज़स नाऽल्यु लर्जुन ज़ाल गोम,
मन कंगाल गोम ज्रस क्याह।
च्यर्तुं सुमरुऽच़ नफचुन बाल प्योम,
फिरिथ नाल गोम स्वरस क्याह।।

✡

176

नादार्नु आनन्दुं दामा सो'र्यजे,
आत्मुं धर्मस बऽर्यजे प्रय।
स्वन, र्‌वफ, ब्वद, मन पर्नुनुय गऽर्यजे,
अद्यात्मुं यूगुंच कऽर्यजे क्रय।।

✡

(177)

سَنگمہٕ سوٚ تھے گرٛتھ ہُتھ چھُلی تھے
گُپ پان وٕلی تھے سَنتوشے
یادِ کی گرداہ گوٚرٕ سُتٛر مُلی تھے
ہَن ہَن پھوٚلِتھ وَن لوٚشی

(178)

آژار، وِژار، تشروژر تھوُوم
ظوٚہہ کرٕ نوُوم مَن وۄہہ کار
تژایہ آہار ہٕہر دار کرٕ نوُوم
نوٚن اَدِ پژوُوم سَت گوٚرٕ دار

(179)

گوٚرٕ دیان موٚژِتھ بوٚتل وُٹھِتھ
آدِ ناتھَس نمَسکار
برٛہمہ گرٛنتھ موٚلادارٕ ژُٹِتھ
ہٹہٕ ژھٹہٕ پژرِ اومکار

177

संगमुॅ स्वधो बुधा छे'ल्यू्थुॅय,
गुप पान वऽल्यथुॅय संतोशय।
पादकी गर्दा ग्वरुॅसुॅन्ज़ मऽल्यूथुॅय,
हनहन फो'लुॅरिथ वन पोशिय।।

✡

178

आचार, व्यचार, श्रोच़र थोवुम,
ज़्वनुॅ करनोवुम मन व्वपुॅकार।
प्राणुॅ आहार पऽहरुॅदार करुॅनोवुम,
नो'न अर्दुॅ प्रोवुम सथ ग्वरुॅ द्वार।।

✡

179

ग्वरुॅ द्यान मो'टिथ बूतल वऽटिथ,
आदि नाथस नमस्कार।
ब्रह्मुॅ ग्रंथ मूलादारुॅ रऽटिथ,
हठुॅ छ़टि प्रवुॅ ओंकार।।

✡

(180)

گیان مُنڈی مُنڈی گیا ئنیو تھوٚوٚ ے
پنٛڈِتو تھووٚ ے گرٛسس ڈیان
تھٔنی پانہٕ لوٚگِلوٚ پٮ۪ژآوٚسے
کنی روٚدی اٚنی پرٛژوان

(181)

پرٛگرژ گیانس لوٚگے سنٛس
مٔتھیاتژآوِتھ شوزرن پان
گرٛسس تژآوِتھ تھٔنہٕ سنٛس
پانہٕ بنٛ گیانہٕ پرٛژدان

(182)

سوٚندری توٚندرس وٮ۪تہٕ نار گوم
پرٛزرٕک سار گوم اپٕرس تل
سوٚنرٕ گرِتھ کھار دِتھ مار گوم
منٛز بازرٕ گوم کرِتھ ژھل

180

ज्ञान मऽन्द्य मऽन्द्य ज्ञाऽनियव थो'वुय,
पऽंडितव थोवुय गुरसस द्यान,
थऽन्य् पानुँ यूगियव प्राऽवुँय
कऽन्य रूदिय अऽन्य प्रचुँवान।।

✡

181

प्रकृऽच् ज्ञानस यूगय सनुस,
मिथ्या त्राऽविथ श्वज़रुन पान।
गुरुस त्राऽविथ थनि सनुस,
पानुँ बनुन ज्ञानुँ प्रदान।।

✡

182

सऽन्दरिथ तो'न्दरस व्यतय नार गोम,
पज़रुक सार गोम अपज़िस तल।
स्वर्नुँर्य गऽरिथ खार दिथ मार गोम,
मंज़ बाज़ार गोम कऽरिथ छ़ल।।

✡

(183)

گورٕ شبدس لیُس نِشٹھا تھاوے
لیُس ترٛوٚپراوے دارِ تہٕ بَر
مَنٛگ مَنکہٕ تاری داوے
سےٚ ہو پڑاوے موکھش وَر

(184)

گنٕی شیٚچھ وُنِتھ گوم مَنٛز کنٛس
ہٕژ تھٕکیٚچھ کرٕنم مَنٛز صحراو
ٹھٕھراو دوٚپیتم کرٕ مَنٛز مَنٛس
اَدِ میٚشرِ وَلس مٕٹےٚ تہٕ سونٛتھ آو

(185)

دوہ تارٕے ژھوہ مٕٹےٚ مورُم
ہَرُد زوٚنُم سونٛتھ آم
پَرٕ تہٕ پَنٛن وُمبرِ ژورُم
ہمَسہٕ نبٕتھ کاو دژام

183

ग्वरुँ शब्दस युस निष्ठा थावे,
युस त्रो'परावे दारि तुँ बर।
मनुक मनकुँ तारी दावे,
सुय हो प्रावे मोक्ष वर।।

✡

184

कऽन्य् शे'छ वऽनिथ गोम मंज़ कनस,
हचि थफ कऽरनम मंज़ सऽहराव।
ठऽहराव दो'पनम कर मंज़ मनस,
अर्दुँ मे'चि वनस मे' ति सोन्थ आव।।

✡

185

द्रह तारय छ्वह मे' मो'रुम,
हरुद ज़ोनुम सोन्था आम।
पर तुँ पनुन वुम्बरि चोरुम,
हंसुँ बऽनिथ काव द्राम।।

✡

(186)

موتری ہوتر ہیچھنہٕ دژالیس
سَشرن گئیس سَت گوٚرہن
آدنہٕ آرَدنہٕ اَنٛدرژالیٔس
گاٗرتھ آلیَس ساٗرِتھ دَلن

(187)

دوٚرلَب پانَے سولَب بَنے
بیٚلہِ گَنے تَسُنٛد ناو
بوٚد شوٚدِی مَن ہا تَنے
اَدِ ہو سَنے تمیٚ سُنٛد باو

(188)

وُلہٕ مٕنی کھٕتِھ ہَا نا
لاکَم چاٗرِتھ مۄرٕلوم کھور
مَنٛتٕنہِ جابہِ دِژوم مَتا
بہٕ گیٔس فَتا سہٕ دژاو ژرور

186

म्वर्नुय ह्वनर हे'छिनि द्रायस,
शरण गऽयस सथ ग्वरुँहन।
आदर्नु आरदनि अन्दर च़ायस,
गाऽरिथ आयस साऽरिथ दन।।

✡

187

द्वर्लब पानय स्वलब बने,
ये'लि गने तसुन्द नाव।
ब्वद्ध श्वदिय मन हा तने,
अर्दु हो सने तऽम्यसुन्द बाव।।

✡

188

वुलुँमन्यन खाऽसिथ हना,
लाकम चाऽरिथ मूर्योम खोर।
मनटिनि जायि दिच़ोम मना,
बुँ गऽयस फना सु द्राव ब्रोर।।

✡

(189)

گَنٛگہِ بَلے گَنٛگَجہِ دوٗنی چوٗم
گَبگہِ وآلِتھ گُپ سُہ دوٗنی
گاہُہ پٔڑ ودے گوٗٹ دوٗر گوٗم
اَدے پٔڑزہُم گو سپھہِ گوسونی

(190)

اوُمے ہَمے یَمے رَمُن
وُمے لُمَن ہشوٗر کُن زور
ژور ترآوِتھ پٔنٛژ مہ خَمُن
ششیِمہِ شاہ مٔژران توٗر

(191)

گوٗرَن کوٗرنَم یِی وہ پدِلش
ظوٗنہِ پَر دِلش والِس پھیر
ژینُن ژٔیے مَنٛز چھُے الیش
چھُے ژٔیے لِش مہ کَر ژیر

189

गंगुॅ बलय गंगुॅजि वोन्य् चोम,
ग्यगुॅ वऽलिथ गुप सु वोन्य्।
गाहऽ प्रवे गो'ट दूर गोम,
अदय प्रज़्वुम ग्वफि गोसोन्य।।

✡

190

ओइंमय हमय यमय रमुन,
वोमय लमुन ह्यो'र कुन ज़ोर।
च़ोर त्राऽविथ पूॅन्चि़मि खांमुन,
शे'यमि शाह मुॅच़रांन तोर।।

✡

191

ग्वरन को'रनम यिय व्यपदीश,
ज़्वनुॅ पर दीशे वापस फेर।
च़ेनुन चे़'य मन्ज़ छुय ईश,
छुय चे़'य निश मऽ कर च़े'र।।

✡

(192)

نار أنٛدری سُٕنٛدرِ تھ تھاوان

سُے پرٛزٕلاوان دۄادِ دیٖش

ویدٕ، شاسترٕ سُے پرٛناوان

چھُے ژیٖنہٕ ناوان وۄپدیٖش

(193)

یُسٕنٛدر أنٛدری کٔتہٕ ناوُن

پَن تھُاوُن ظوٗنہٕ کٔمیٖش

سپھرٕ ؤڈٕ ؤڈٕ ڈیٖنچہٕ تھاوُن

پرٛانہٕ پرٛاوُن ترٛۄگُن ویٖش

(194)

کَلہٕ لوگ پاکھَنٛڈَس مٔنٛگارُس

گرٛہستی چھُے گورٕ وۄپدیٖش

کَتھہٕ منٛترٕ نٔے کَھتھاژارُس

ژیٖنُن گورس چھُے بَدلِتھ ویٖش

192

नार अऽंदरी सऽन्दरिथ थावान,
सुय प्रज़लावान द्वार्दुदीश,
वीद शास्त्र सुय परनावान,
छुय चे़नुंनावान व्यपुंदीश।।

193

यऽन्दुर अऽन्दरी कतुंनावुन,
पनय थावुन ज़्वनुं कीश।
सुथुंर वऽट्य वऽट्य ड्रेंजि थावुन,
प्राणुं प्रावुन त्रो'गुन वीश।।

194

कलुंयूवग पखांडस मऽ गारुस,
गृहस्ती छुय ग्वरुं व्वपदीश।
कथि मन्ज़्य कथा चारुस,
चे़नुन ग्वर छुय बदलिथ वीश।।

(195)

گَگنہٕ بَلس اُگِن لوٗگُم
سَگنہٕ ووٗتھُم وارَے وٕتھہ
وُگہٕ ژٕٹھ تگہٕ دوٗگُم
گشانہٕ وٕیدرے شٕیتہٕ وٕتھہ

(196)

سو دیشے گگنہٕ دیشے
دَرو لیشے بٕرہمہٕ پرَے بٕرہمہس
ترِ گُنی سولبا تیتس
سَتھالپس زَگہِ آدارس نمس

(197)

آسہٕ لیکھِتھ یی لَلاٹس
پُوزِ پاٹس دوٗشِس کشیاہ
ناو لٕجمژ آسہٕ شاٹھس
گاٹھ دیہٕ تتھ واٹھ کشیاہ

195

गगनुँ बलस अऽग्न लो'गुम,
सगनुँ वो'थुम वारय वे'ह।
वगि रऽटिथ तगि दो'गुम,
ज्ञान वे'दे शीति वे'ह।।

✡

196

स्वदीशो गगनुँ दीशो,
दर्वे शो ब्रह्मुँ सरय ब्रह्महस।
त्रिगुणी स्वलबा तीतस,
स्थापस ज़गि आदारस नमस।।

✡

197

आसि लीखिथ यिय ललाटस,
पूज़ि पाटस दूष क्याह।
नाव लऽजमुँच् आसि शाठस,
गाठ दियि तथ वाठ क्याह।।

✡

(198)

ہَٹھ رُٹِھتھ پیٹھ مہ لیکھُس
نُمِتھ وَلنہٕ مۆرِی سمآر
دارِ گنڈِتھ ٹُری اَژُس
رُٹِتھ روزُس کھوٚرِ شوٚر

(199)

اَندرٕ اَژِتھ سو شُدرٕ کھٹُن
نۆن ڈوارَن ٹھوِتھ تور
گاگرِ منٛزِ آگرہ رٹُن
سیہہ بنان آسِتھ بژور

(200)

لیس لگنہٕ آسہٕ اُگت ہِشے
گو رے ووہ پدلشے پژاوِشے
راوِ نو اَدٕ پَیس دِلشے
شِو دلشے کھارِسے

198

हठ्‌ रऽटिथ पट्‌ मु लेखुस,
नऽमिथ वनुस मूरिध काऽर।
दारि कऽडिथ बऽर्य अचुस,
रऽटिथ रोजुस ख़वरु शोर।।

✡

199

अन्दर अऽचिथ स्वंदर खाटुन,
नवन द्वारन थऽविथ तोर।
गागुरि मन्जुय आगुरु रटुन,
सुह बनान आऽसिथ ब्रोर।।

✡

200

यस लगन आसि अग्न हिशो,
ग्वरय व्वपदीशो प्रावि सुय।
रावि नो अदु पर दीशो,
शिवु दीशो खारि सुय।।

✡

(201)

سَت سَنگےَ رَنگ پرِاوُن
اَنگےَ لَسا مُلیتھ چھےُ
گَنگےَ وانے مَن ناوُن
بَنگہٕ چاوان زُلیتھ ڈُ ے

(202)

وِیتھہٕ گوٗمت بَٹھہٕ کھارُن
یَلہٕ مہٕ تراوُن ہا کَھل
ہَٹہٕ زُٹھ رَتھہٕ کھارُن
پھولتہٕ نیرِ لس کَرمہٕ پھَل

(203)

گاشرس اَنہارَ سے
ہوشدارو گوش تھوو
مَن مُتی گفتارَ سے
نوٗ بہارَ سے ہوشہٕ نوو

201

सत् संगय रंग प्रावुन,
अंगय बस्मा मऽलिथ छुय।
गंगय वाञे मन नावुन,
बंगुॅ चावान चऽलिथ दुॅय।।

✡

202

वे'थि गोमुत बठि खारुन,
यलुॅ मुॅ त्रावुन हाखल।
हटि रऽटिथ रथि खारुन,
फवलनुॅ नेर्यस कर्मुॅ फॅल।।

✡

203

गाशरिस अनुॅहारय,
होशदारव गोश थोव।
मन मऽस्ती गुफतारय,
नव बहारय होशिनोव।।

✡

(204)

مےٚ مےٚ کَران وُچھتہٕ ژۆر گوم
پھۆر گوم کرانِ واویلاہ
ہنزٕ بُرِتھ اَندَر مۆر گوم
اَندرِ ژیُم دۆر گوم دِتھ خُلاہ

(205)

یَپُنٕ ترٲوِتھ بیٚیس سَنٕ
راز دٲری وونتا دیاو
سپھیارِ سے گُڈِتھ وارِ اَنُنٕ
وَچھِ اَنُنٕ لۄرِ چھاو

(206)

ڈیڑی وآنی بیڈِ ژُٹِھتھ
دۄار یَلہٕ گوم وشرارِ ستی
محُلَ خانچ ہیرِ ژُٹِھتھ
گُل پھولَن اَدٕ وارِ کِتی

204

मे' मे' करान् बुछिथ च़ो'र गोम,
फो'र गोम करान वाहवेला।
ह्यनुर बऽरिथ अंदर मो'र गोम,
अऽंदरिम दो'र गोम दिथ खुल्ला।।

✡

205

पनुन त्राऽविथ बे'यिस सनुन,
राज़दाऽरी वोन्त ह्याव।
फ्यारय कऽड़िथ वारॅ अनुन,
वछि अनुन पूरॅ छाव।।

✡

206

डीडय्वाऽनिय् बेडि चऽटिथ,
द्वार यलॅ गोम व्यचारॅ सूत्य।
मऽहल वानॅच हेर रऽटिथ,
गुल फ्वलन अदॅवारॅ कूत्य।।

✡

(207)

لادن تڑآوِتھ سَن سَموادن
مَنٛزٕسَم ژٕرَم آدن تَس
ژَن شٔومرِتھ رَم مَنٛزٕ پادٕن
لوٗزٕن شانتہٕ روٗپہٕ اَرزُن لیٚس

(208)

گرٕ ہَستَس ژُمُس دَستہٕ لیستے
سَرِس ٹھوٗوِتھ سَر دآری
موہ، کرٛوٗد، لوٗب کَرُن اَپتے
ہَرِس تڑآوِتھ ذِمہٕ وآری

(209)

دوہ رِ لَب چھُپہٕ مَنٛزٕ سَروٚ آکارے
نبرا کارَس مَنٛزٕ ہَنہٕ سہنے
دوہ ٹہٕ لَب ژھانڈُن ہمسہٕ دَربارے
پٔرزٕ لہٕ اومکارے مَنٛزٕ منے

207

लादन त्राऽविथ सन संवादन,
मंज़ सम चृम आदन तस।
तन शो'मरिथ रम मंज़ पादन,
पूज़न शान्ति रूपुं अज़ो'न यस।।

✡

208

गृहस्तस नमुस दसबस्तय,
सरस थाऽविथ सरदाऽरी।
मोह क्रूध लूब करुन अस्तुंय,
हरस त्राऽविथ ज़िमुंवाऽरी।।

✡

209

दुर्लब छुनुं मंज़ सर्वआकारय,
न्य्राकारस मंज़ हनि हने।
व्वटि लब छ़ान्डुन हंसुं दर्बारय,
प्रज़लि ओंकारय मंज़ मने।।

✡

(210)

گَٹہٕ بالَس گَٹہٕ ہٹے
رَٹُو ژَھٹے ٹیشدرِ گوٚن
ہَٹہٕ ژھوٚ کِتھ پژلوٗ کھَٹے
گاہ ژَھٹے رامہٕ جوٗ

(211)

بانہٕ ژٕلِتھ سیاتہٕ تھاوُن
راوِ راوُن اَکھ پہ کھین
مَنہٕ مَدہٕ ہوٚس نیتھ رِساوُن
بیپش پژاوُن وِلِش ترٕژئے گون

(212)

اَزٕ اَسے سورَکھ وایہ مایرَکھ
پُژرِتھ قایدٕ پیرَکھ کیشاہ
مُژرِتھ مرَکھ پالنَس پھیرَکھ
زِندٕ سے مرَکھ ہرَکھ ما

210

गट्टुं बालस गट्टुं हटे,
रटु छ़टे यऽन्द्रुं गूँ।
हटि छ़ो'किथ प्रणव फटे,
गाह छ़टे रामुं जू।।

✡

211

बानुं च़ऽलिथ पानुं थावुन,
राव रावुन अख मुं क्षण।
मनुं मदहो'स ने'न्दरि सावुन,
ईश प्रावुन वीश त्रे' ग्वन।।

✡

212

अज़अय स्वरख वायि मा बरख,
बुडिथ काऽयदुं परख क्याह।
मऽरिथ मरख पानस फ़रख,
जिन्दय मरख हरख मा।।

✡

(213)

کاٗلی اَدِ مارۄزِ یاوُن
ہَرِ سوٗرُے ہَردٕ واو
ہوشہِ اَنٛدرِمہ پوٗش چھاوٕنۍ
ہَمسہٕ دارَے پوٗرِ ہی ترٛاو

(214)

لۄگہٕ رۄستےٚ پان زانُن
وَنہٕ رۄستےٚ وانٛدُر زَن
لۄگہٕ سۄستےٚ پان مانُن
ڈُلَس دانہِ رُوٗن زَن

(215)

وَنہٕ کیسرے بَتہٕ کرٕتھ
مَنہٕ سۄرِتھ راتھ دِہن
دَنہٕ یَنہٕ پالَس پۄسرِتھ
ہَنہٕ کھیاوِتھ وُہہ زَن

213

काऽल्य अर्दुमा रोज़ि यावुन,
हरि सोरुय हर्दुं वाव।
होशि अऽन्दरिमि पोश छार्वुन्य,
हंसुं द्वारय पूर्य त्राव।।

✡

214

यूगुं रो'स्तुय पान ज़ानुन,
वर्नुं रो'स्तुय वांदुर ज़न।
बोगुं सो'स्तुय पान मानुन,
ड़लस दाञि रुवुन ज़न।।

✡

215

वर्नुं केसरुं बर्नुं कऽरिथ,
मर्नुं सो'रिथ राथ द्यन।
दर्नुं पर्नुं पानस पऽरिथ,
हर्नुं ख्याऽविथ वुहि ज़न।।

✡

(216)

سیٚنٛدرِ ہیٚرس ووٹھا لٲیتھ
وٲیتھ لۄونہٕ سیتارِ سٕۓ
اوم کٕتُر وارِ پٔیتھ
نارِ ڈُزرِ مل ڈُہتھ گے

(217)

وارِ لولَس دارِ لٔگتھ
ظلوٗن لٔگتھ نار گوٚ
اٗندری مارے وارِ ڈٔگتھ
سۄپُن ٔبنِتھ ساکار گوٚ

(218)

کوکرِ دِگہٕ دِگہٕ تُلِتھ
تنہٕ ٔملِتھ سۄرتہٕ ساس
سو گٔلے وُزرٕ ژھلِتھ
دوہ ڈٔلتھ نۄن سِری یہٕ خاص

216

से'न्द्रि सरस व्वठा लाऽयिथ,
वाऽयिथ पवनुं सेतारुँ नय।
ओम कतुर वारुँ पऽयिथ,
नारुँ वुजॅमल वुहिथ गऽय।।

✡

217

वारुँ लोलस दार लऽगिथ,
ज़ोन लऽगिथ नार गव।
अऽन्दुंर्य मारय वारुँ दऽगिथ,
सो'पुन बऽनिथ साकार गव।।

✡

218

क्वकरुँ दिगि दिगि तुलिथ,
तनि मऽलिथ सूर तुँ सास।
स्वकले वृऽच़ छऽलिथ,
द्वह ड़ऽलिथ नो'न सियॅथि खास।।

✡

(219)

مَرِژ ٹیوٗٹھ مِشرِ موٗدُر چھُے
پانہٕ اَوٗدُر چھُے دارِ ہوٗکھ
نِشہِ بِہتھ کھوتہٕ دوٗدُر چھُے
مَنٛزِ شٕدُر چھُے دوٗٹہِ پَکھ

(220)

ڈوٗر کَرَ دِہہ ڈُرِ راوُن
مٔہ ساوُن بَنہِ میٚتٕرِ یَن
آلُژ بازِ بأزی راوُن
سٕتی ٹراوُن پان زَن

(221)

شَٹس لوٗرِ ترٔتھ شَٹس ٹُریتھ
ژکرے گَنگہِ لٔگتھ گوٗ
لَے گٔژھِ گٔژھی نَے سوٗرِتھ
اَنتہٕ اَنَنتہ بیٚیہِ زیوٗو

219

मरूँचुँ ट्यो'ठ मिशरि मो'दुर छुय,
पानि ओ'दुर छुय नारुँ हो'ख।
निशि बिहिथ खोतु व्वदुर छुय,
मंजु सऽदुँर छुय व्वटि पख।।

✡

220

दो'र कर दिह्य दऽरुँरावुन,
मऽ सावुन बनि मे'चि़बन।
आलुच़ बाजि़ बाऽज़्य रावुन,
सूर्य प्रावुन पान ज़्न।।

✡

221

शटुँ पूरि तऽरिथ शटस पऽरिथ,
च़ऽकरुँ गे'गि लऽगिथ गव।
लय गछि गछि़नय सो'रिथ,
अन्तुँ अन्नतः बे'यि ज़्यो'व।।

✡

(222)

تۄچھُم نہٕ پان تَس مۄچھُم
دِیتِتَم پانے پَننُے دام
تا بہِ ووٚنٛدِ بیٚشہِ رۄچھُم
ۄچھُم ساسہِ گاٹہٕ ٹیکھو رام

(223)

نۄکرِ رَز کَٔرِتھ تھاوُن
ۄکرِ والُن کَرُس گۄٚن
مٔکرِ چھٕلِتھ سوکھرِ یاوُن
بٲگرِتھ ہیٚہِ پانہٕ تۄٚرُن

(224)

دۄکھ ہَرِ فاقہٕ کھیٚرِ
یۄدِ ہتھاوَکھ تَن تہٕ مَن
سوکھ ژٕرِ باو ہُرِ
شۄد کھیٚکھ یۄدٕ نام لۄٚزَن

222

तो'छुम नुँ पान तस मुछुम
द्युतनम पानय पनुन दाम।
नाबि व्वन्दि ब्यन्दु रो'छुम,
वुछुम सासि गाहऽपक्ष राम।।

✡

223

नो'करि रज़ कऽरिथ थावुन,
वऽकरि वालुन करुस गृन।
मऽकरि छे'लिथ स्वखारि पावुन,
बाऽगरुँ नुँ यियि पानुँ त्रे'न।।

✡

224

द्वख हरि फाकुँ फरि,
यो'द थावख तन तुँ मन।
स्वख चऱि बाव हुरि,
शो'द ख्यख यो'द नाम बूज़न।।

✡

(225)

سو کھے پان سکھر تھ تھاوُن
سو کھ دارِ ژھارُن ژنڈری وَن
دوہ کھ زان گیان دلیس کیشراوُن
ہبندرِ گارُن ناراین

(226)

ہارِنہ گرٹیکہِ ماگنہو دَلبَو
لالہِ لبُن لولِکہِ جوش
مَدِ وُسِتھ ادِ ما لَبَو
بالے کھیَو کوہ نشدِ لوپش

(227)

لَبُن چھُے سَن دِنی پانَس
ہیتھ لوب روز جَہانَس
راوُرُن چھُے لامَقامَس
نِتھ پے بوزُ خزانَس

225

स्वखाय पान सखारिथ थावुन,
स्वख दारि छ़ारुन च़ऽन्दरी वन
द्रख ज़ान ज्ञान दयस पुशरावुन,
बिन्द्रि गारुन नारायण।।

✡

226

हारुॅनि ग्र'कि मागुॅन्यव दबव,
लाल लबुन लोलुॅकि जोश।
मर्दुॅ वऽसिथ अर्दुॅ मा लबव,
बालय फबव क्वन्दुॅ पोश।।

✡

227

लबुन छुय सन दिन्यू पानस,
ह्यथ लो'ब रोज़ जहानस।
रावुॅरुन छुय मंज़ ला मकामस,
निथ पथ बो'ज़ खज़ानस।

✡

(228)

کوہُن دوت دوہ ڈٲلِتھ
شاہَس ہُنٛتھ پیٚشاڑ چھیو
سِہہ ژُم شال ڈٲلِتھ
ہٮ۪سی کھیٚلِس کھبِتھ گوٚ

(229)

دَھرمہٕ راز دَھرمُک سار
ہنٛے پاسہٕ کرُوٚن کار
سَنسار دَزُوٚن نار
پَڑُن ترٲوِتھ کھیاوان ہار

(230)

ڈُنرِتھ مہٕ ڈٕنراوُن
ہُپتھرِم ہُپتھرِس پاوُن کیاہ
ہیٚنوُن چھیٚے مہٕ ٹھٕٹھراوُن
گژِتھ پھِرِتھ دِیاوُن کیاہ

228

को'हन वोत दूह ड़ऽलिथ
शाहस बऽनिथ प्यांदुँ प्यव।
सुँहुँ चृम शाल वऽलिथ,
हऽस्यू खो'लिस ख्यथ गव।।

✡

229

धर्मु राजूँ धर्मुक सार,
बे पासुँ करुँवुन कार।
संसार दज़ॅवुन नार,
पचुन त्राऽविथ ख्यावान हार।।

✡

230

दऽनिरिथ मुँ दऽनिरावुन,
पऽथरिम पऽथरिस पावुन क्याह।।
ह्यो'न छुय मुँ ठऽठरावुन,
ग्रट्टुँ फिर्य ज्ञावन क्याह।

✡

(231)

دٔھرٕمچ وٕتھ، دٔھرٕمک رٔتھ
دٔھرمہٕ راز بیٹھ سَوار
ڈٔیتھ زٔیتھ گُنی کَتھ
زیو آسی تَن یا اوَتار

(232)

بیقل لوگُتھ آسِتھ داناہ
ہٕنسیا کھیشیوُے کاوَو وَن
سونرِس دٔیتکھ کھار داناہ
پاناہ ۂشدر لیوُے کیشاز مَن

(233)

لَبنچہٕ کَلے لوٗ بمُت راوِتھ
مٔنچ ترٛاوِتھ اَکھے سوٗز
لوٗزہِہدِ بچُرے کرٛ ترٛاناوِتھ
وٕیدر وزرناوِتھ کھیاوِتھ لوٗز

231

धर्मुच वथ धर्मुक रथ,
धॅर्मु राज़ॅ प्यठ सवार।
ड़ऽटिथ रऽटिथ कुनी कथ,
ज़ीव आऽस्यतन या अवतार।।

✡

232

बेकॅुल लोगुथ आऽसिथ दानाह,
हंनुॅस्या ख्योवुय कावव वन।
स्वनुॅरिस द्युतुख खारुॅवानाह,
पाना हऽन्द्रयोय क्याज़ि मन।।

✡

233

लबुॅनुॅचि कले लो'बमुत राऽविथ,
मनुॅच त्राऽविथ अथय सो'ज़।
बो'ज़ हुॅन्दि बुजरय क्रंज़ा नाऽविथ,
वे'दि विज़िनाऽविथ, ख्याऽविथ पो'ज़।।

✡

(234)

ژھوپہ ہیٚشدِ ژھوپرےٚ ژھوڈ ژھوٚکرآوِتھ
پَن ہُمہ نآوِتھ راتو دیٚن
دوٚہ شدِ ہشدِ آگرِ مَن دوٚبرآوِتھ
رَوِ پیٚشرِ ناوُن نارایَن

(235)

شُنٛیک شُنیرِ شُنہٕ رآوِتھ
کھوٚ: مِلہٕ نآوِتھ سوٚ سوٚاہ
اَدیاتُمک آنشدا پرآوِتھ
شِیرِ ژِکرس نَمو نَمہٕ

(236)

لُٹرِتہ آمُت یہ اوس یِیرِتھ
پھیٚرِن پھیرِتھ پھیرِم تاآن
ڈُیٚہر گژِھتھ بُمہ چآرِتھ
گژاکھ گوٚ نیرِتھ شیرِتھ وان

234

छ्वपि हुँन्दि छ्वपिरय छ्वह छो'कराऽविथ,
पन हुमुँनाऽविथ रातो द्यन।
व्वन्दि हुँन्दि आर्गुरुँ मन दो'बराऽविथ,
रवि प्रज़नावुन नारायण।।

✡

235

शुन्युक शुन्यर शुनुँराऽविथ,
भूः मिलुँनाऽविथ सू स्वः।
अध्यात्मुक आनन्दा प्राऽविथ,
श्री च़ऽक्रम नमो नमः।।

✡

236

लूरुँनुँ आमुत यिय ओस यीरिथ,
फे'र्यन फीरिथ फीरिम तान।
वे'हरूँ गऽछ़िथ बुमुँ चाऽरिथ,
ग्राख गव नीरिथ शीरिथ वान।।

✡

(237)

پیران پیران مُہہ زالۍ وُٹھ
سپیزن ژٕٹھ دیرٕنۍ داو
ہمس کھنہہ دِتھ تھمن ژٕٹھس
والپس کھیٹس مَنٛز صحراو

(238)

وَرزٕ واونہٕ لارٕ رَچھُم
وارٕ توٚچھُم مَنٛز ووٚنٛدے
واوٕ وُزمَلہٕ نارُو چھُم
ہوٚشرہ مچھُم مَنٛز سیٖنٛدے

(239)

مَنٛز ممتاو چھہٕ ساوِتھ
تھاوُرچھ رُچھ دِہک دِبوٚت
ماتہٕ سُمیے نیرُو ترٛآوِتھ
گرُشژٕ نے کِتھہٕ کَتہٕ کوٚت

237

यीरान यीरान मुंह ज़ाऽल्य वऽट्टुँस,
सीरन च़ऽरिथ वीरुँन्य दाव।
हमस थफ दिथ थमन रऽट्टुँस,
वापस फऽट्टुँस मंज़ सऽहराव।।

✡

238

वर्ज़ु वावुँनि लारि रो'छुम,
वारुँ तो'छुम मंज़ ट्वन्द़े।
वावुँ वुज़ुँमलि नार वुछुम,
होंछ़ मुछुम मंज़ सेंदे।।

✡

239

मंज़ ममता वछि साऽविथ,
थाव रऽछ रऽछ विह्य विभूत।
सातुँ समये नेरुँ त्राऽविथ,
ग्रऽन्ज़ुँनय किथ्रुँ कति कूत।।

✡

(240)

نارٕ کَرتَل لُسۍ ہاژالی
لُسٕے گالِ پَنُن کیُت
وَنہٕ امرِتھ سُے اَدٕ والی
لَس سوٗتہٕ کالے نَبے ہیُوت

(241)

بیٚڈ اَژِکھ بیٚڈ دَرِ نٔژِتھ
والیٚس وٗسِتھ مَنٛز وۄدُر
بَرٛہمہٕ ہیٚرِ اَنٛدرِ کھُسِتھ
بَرٛہماںڈٕ نیٚرِ رام رام بُدُر

(242)

بَرٛہماںڈٕ نٔنِدِ اَندرِ وُسِتھ
سورُے ژٕسِتھ وۄتھ ژٔٹہٕ مۄدُر
شاہ تَژٕ مَنٛز گاہہٕ لٔسِتھ
پَتھ مۄژرِنہٕ کیٚنٛہہ اَدٕ ہۄکھ تہٕ اوٚدُر

240

नाऽरुँ करतल युस हा चालि,
युसुय गाली पनुन क्युत।
वर्नुं अमर्यथ सुय अदुँ वाली,
तस सोन्तुं कालय बने ह्योत।।

✡

241

ब्यन्दुँ अऽचिथ बिन्द्रि नऽचिथ,
वापस वऽसिथ मंज़ व्वदुर।
ब्रह्मुं हेरि अऽन्दरी खऽसिथ,
ब्रह्मांडुँ नेरि राम राम बऽर्दुर।।

✡

242

ब्रह्मांडस बिन्द्रि अंऽन्दरी वऽसिथ
सोरुय चऽसिथ व्वंदुँ छटि मो'दुर।
शाह नचि मंज़ गाह बऽसिथ,
पथ म्वचिर्नुं के'न्ह अदु हो'ख ओ'दुर।।

✡

(243)

رُت نکھیتر ساتھ وُچھتھ
تھوٚوُم رُٹِتھ کرٚ لوٚم جتُ
لُوسہٕ بسٕر آر گیمُ تُچھتھ
ئیتم مُشرِتھ کھیشوم توٚت

(244)

تُمپیشورس سَت گوٚرس
ژرٕن رُٹِتھ دِس باوٕن
برہمہٕ گشانہٕ امرپیشورس
پژان میلنہٕ ینہٕ کُنے

(245)

ژہتہٕ پیڑاوِہتہٕ کرُن
دیشانہٕ درُن کُن اَلپش
پیرانہٕ ژرٕرس وارٕ پھرُن
پیارٕ کرُن مشرٕ پرٕوٕلش

243

रुत, नक्षत्र साथ वुछिथ,
थो'वुम रऽटिथ करयोम जुत।
लूबुँ ब्राऽर गऽयम वुछिथ,
पऽतिम मऽशरिथ ख्योम तो'त।।

✡

244

तपीश्वरस सत्ग्वरस
चृरण रऽटिथ दिस बा वो'न।
ब्रह्मुँ ज्ञानुँ अमरीश्वरस,
प्राण मेलनुँ बनि कुन।।

✡

245

ट्यतुँ पीड़ा व्यतुँ करुन,
द्यानु दरुन कुन ईश।
प्राणुँ चूरस वारुँ फरुन,
यारि करुन मंज़ प्रवीश।।

✡

(246)

پانٕہ دُیتھ پان ژھینٛیتھ
پآنٕی پانے ڈالان ہوش
پانے پانس مَنز گُپتھ
پانس لاگان پانے پوش

(247)

شیشہ ناگے سآ لا کرٕتھ
شینہ مانے وُلتھ زَن
آگاد آنند اُنڈری ئرٕتھ
ترٕتھ گیہ وونٛتہ کھون

(248)

یاوٕتی دوہ یہ چھاوان آلیس
مَرُن مُشرٕتھ مآرِم ژھوہ
تاوتہ دوہ اُدٕ یہ ہیس پالیس
مَدہوش کرٕتھ گوم شرٛاوَنس پوہ

246

पानुँ दऽपिथ, पान छ़े'पिथ,
पाऽन्यू पानय ड़ालान होश।
पानय पानस मंज़ गुपिथ,
पानस लागान पानय पोश।।

✡

247

शीशि नागय साऽला कऽरिथ,
शीनुँ माने वऽलिथ ज़न।
अगाद आनन्द अऽन्दरी बऽरिथ,
तऽरिथ गऽयि म्र्वदु ख्वन।।

✡

248

यावनुँन्यू द्रह बुँ छावान आयस,
मरुन मऽशरिथ माऽरिम छ़ूवह।
तावुनुनि द्रहऽ अर्दु बुँ पे'यस पायस,
मर्दु हो'स कऽरिथ गोम श्रावणस पो'ह।।

✡

(249)

قُلف دِتھ سپانسہ وانَن
ذَبیح خانَن مُترِتھ تور
ہاے کھآرِتھ آستانَن
کَنٹزَن وانَن کھآرِتھ پور

(250)

نِیاے دِوان اِنسانَن
بے زبانَن والان لوس
تِیتھ تمَن موسیم پانَثے
اَڈبن لِتشِم، اَڈبن توس

(251)

کُل لَرِ پیآوِتھ مَنزرَونَن
کھَھَتھ وَوان بٕتگہِ لوش
اَونگجہِ دِژرِ مترِ مَنزر کَنَن
ڈآلِتھ ساری حواس ہوش

249

कुलुफ दिथ फांसि वानन,
ज़बे'ह खानन मुच़रिथ तोर।
हाय खाऽरिथ आस्तानन,
कंज़न वानन खाऽरिख पोर।।

✡

250

न्याय दिवान इन्सानन,
बे ज़बानन वालान पोस।
ने'तिथॅ तिमन मोसुम पानन,
अड़यन पशिम अड़यन तोस।।

✡

251

कुल लरि पाऽविथ मंज़ वनन,
खहन ववान बंगि पोश।
ओ'न्गजि दिचॅमचॅ मंज़ कनन,
ड़ाऽलिथ साऽरी हवास होश।।

✡

(252)

ہۆن ژھانڈان مَنز چھَمین
ژَران ڈیشِتھ مَنز خرگوش
سِہَن، شالَن، ہَستِ ترۄشِ بان
ظُلمُت ہانگَل مازَن جوش

(253)

ترۄپرِتھ لیہِ دارِ ڈِ ہۆمَن دَرے
لَرِ گمانےَ نہٕ گَرِ زرے زانہٕ
قمری کوٚستۆری یَک لۆر دَرے
اَدِ لَرِ یارِ اَتھ کرَے نہٕ کانہٕ

(254)

لوٚکُمت لیہٕ نےَ لُبۍ لُبۍ مراوان
پژر ژرک پژرژرن کھشاوُن شیوٚن
بہٕ تہٕ پے پے تَن دُرے ناوان
ہمسہٕ دَمہٕ دوٚد لوٚفی نیرِ شیوٚن

252

हून छ़ान्ड़ान मन्ज़ छंबन,
नच़ान ड़ेंबन मन्ज़ खारगोश।
सुॅहन शालन हसित्यन त्रॖवंबान,
तुलमुत हांगल माज़न जोश।।

✡

253

त्रो'परिथ लुॅयि दारि बिहू मनुॅ गरे,
लरि गुमानय नुॅ कऽर्यज़े ज़ांह।
कुमुॅर्य को'सतूर्य यख पोर दरे,
अदुॅ लुरुॅ पार अथ करे नुॅ कांह।।

✡

254

लो'बमुत लबुॅनय लऽब्य लऽब्य रावान,
प्रच़रुक प्रच़रुन ख्यावुन स्यो'न।
बुॅ तुॅ बुॅय बुॅय तन दुय नावान,
हमसुॅ दमुॅ द्वद पोन्य नेरि ब्यो'न।।

✡

(255)

یٔیمہِ دارِ ژھانڈُکھ تمہِ دارِ نٕے
سَنسارِ ترٕنے بَتے لو
مَن مآرِتھ ترآوِتھ کو تیٖہہ
ہَم سترآوِتھ پرآوِتھ سو

(256)

دُوَ تے پکُن کرٛوٚکھُے
کرٛوٚڈھ سماہ مُنٛزِ لاہ زیٚوٚکھُے
لَس سَکھا لیُس نَیہ روٚٹھُے
مَرٕز میٹھِتھ تمۍ ڈیوٚ نٕٹھُے

(257)

شَن کھُسِتھ شاہِچہِ راے
شَنیہ روٚد شارِ کاے
شُمِتھ شَن آیہِ گرٛایہِ
شُنِتھ شُنٛن میٚلِتھ ڈراے

255

ये'मि दारु छान्ड़ख तमि दारुँ नने,
संसारुँ त्रने बने नो।
मन माऽरिथ त्राऽविथ क्व ने'ह,
हम साऽविथ प्राऽविथ सो।।

✡

256

दुवते पकुन क्रूठुय,
क्रूठ समाह मंऽज़िला ज़्यूठुय।
तस सखा युस यथ रूठुय,
मर्च् मीठिथ तऽमी ड़्यूंठुय।।

✡

257

शन खाऽसिथ शाहचि राय,
शयि रूद शारिकाय।
शमिथ शन आयि ग्रायि,
शुनिथ शुन्यन मीलिथ द्राय।।

✡

(258)

زیٖرس زبر کٔرنہ سٔرِے
عَقلہٕ بٔرِے یٔلہٕ گُو
گشانہٕ بشول کڈ ڈیانہٕ ترِے
شاہَن شاہ شوٚمرِتھ شِہو

(259)

کمالہِ سوٗنتے دٔمالہِ سٔنس
ژٕ مالہِ یٔزٕرُک پرزُن پان
ژُمہٕ ژُمے رٔچھے کھنُس
ژٔنے مالہِ پارِس پٔنہٕ نُے پان

(260)

مَن کٔشاہ کھٹہٕ کھُٹہٕ تٔنہٕ تھووُتھ
اَنزٕراوٕروٗوُتھ یٔزٕرُک بر
وُزٕمتٕ مٔنے نیٚندٕرِ سووُتھ
ۂچھٕ کھشوٗوتھ سٔبزٕرُک در

258

ज़्रस ज़बर करनु सरय,
अकलि बरुँय यलुँ गव।
ज्ञानुँ ब्योल कडु ध्यानुँ तरय,
शाहन शाह शो'मरिथ शिव।।

✡

259

कमालि सोन्तय दमालि सनुस,
चुँ मालि पज़रुक पजुन पान।
रुमुँ रुमय रहमुँय खानुस,
चे मालि पारस पनुँनुय पान।।

✡

260

मन क्याह खऽट्य खऽट्य तनि थोवुथ,
अपज़ि रावुँरोवुथ पज़रुक बर।
वुजुँमुत मनुँय ने'न्द्रि सोवुथ,
हजरुँ ख्योवुथ स्यज़रुक दर।।

✡

(261)

یِرٕوٕنہٕ ناوِ کَرِتھ اَڈٕے
پَہہٕ ژھَرٕٹہٕ ژھَرٕٹہٕ وُدٕ وِتھپان
بیٚہہٕ آیہٕ تاوٕنہٕ گَرٕڈے
ڈٕلی دٕنِتھ ہٕلی اِنسان

(262)

سَنٕزآرٕی دآرٕی مُہتھ گٔیم
ژٕہِتھ گٔیم مُہکی بَرٕم
أنٕدرٕی أنٕدرٕی سیٚنٕدٕرٕ گٔیم
ہَم وٕلِبٕرِتھ ہوٚنٕدُرٕ دَم

(263)

کَنٕج کَنہٕ وان شُنِتھ گٔیم
وُنِتھ گٔیم پَزرُک سار
مَنہٕ کِس مو خَشن کھُنِتھ گٔیم
أنِتھ گٔیم لارُک دار

261

यिरॅवुॅनि नावि कर्यथ अटय,
पाहऽ छटुॅ छटि् वुदविथ पान।
पे'हनुॅ आयि तावुॅनुॅनि ग्रटय,
दऽल्यू दुॅनिथ हऽल्य् इन्सान।।

✡

262

संसाऽर्य दाऽर्य मुहिथ गयम,
चुॅहिथ गऽयम मुहॅुक्य ब्रम।
अऽन्दुॅर्य अऽन्दुॅर्य से'न्दुॅर गऽयम,
हम व्यसरिथ हो'न्दुर दम।।

✡

263

कनुॅच कनवान सऽनिथ गऽयम,
वऽनिथ गऽयम पज़रुक सार।
मनुॅकिस म्वखतस खऽनिथ गऽयम,
अऽनिथ गऽयम लारुक दार।।

✡

(264)

بیٚنزٕ مَنترٕ گَنزٕ لوٚرُم
سَنزٕ سوٚرُم تیٚنزٕ سان
زآنی ہیٚنٛ پان وُرُم
لوٚخِتہٕ کُئِرم موخِتہٕ کھان

265

سِری یہِ صوٗرت سُرتہٕ دارُن
ساسہٕ گاشے باسہٕ زَن
ساسہٕ گاشے ٹرٕ کاش وٚہرُن
سوٗرٕ سوٗرِتھ سون تَن

(266)

بٔے لوٗز وُپھلی ثروٚنت گوٚم بہارس
گاٹہٕ جارس گاٹہٕ پیٚیوم
گاٹلہِ گتھ کرٕ پینس یارس
ہٕیو اُنٛتر تارُن تارٕ منزٕ گوم

264

बीजु॑ मन्त्र गनिरु॑ पो'रुम,
सनिरु॑ सो'रुम तीजु॑ सान।
ज़ाऽन्य पनन पान वुरुम,
प्वखातु॑ कऽरु॑म म्वखातु॑ खान।।

✡

265

सिर्ययि सूरथ सुरति दारुन;
सासु॑ गाशे बासि ज़न।
सासु॑ गाशे प्रकाश वाहरुन,
सूर सूरिथ स्वनु॑ तन।।

✡

266

बे' बो'ज़ वुनु॑ल्य ब्रोंत गोम बहारस,
गाटु॑ जारस गाटु॑ प्योम।
गाटु॑लि गथ कर पनु॑निस यारस,
हू॑ अऽंज़ तारन तारु॑ मन्ज़ गोम।।

✡

(267)

خبَر دارٕ سَنہِ پَچ خبَر
خبر اَنِرس وَسہٕ تبَر
بِسرِ سَرلوشے گَرٕژھہِ زَبَر
سہٕ کُھ صوٚلُبۆرِسے باخبَر

(268)

اَپزِ سَس پَژرُک پَژونت کوٚگوٚلیو
ژٕنزَ وَرِ سُژرِ پآروٗ وُتھ یان
لال موٚلہِ تَے کالَن کھیشوٚلیو
پَرَم مُژھرٕ لیو پَرہمہٕ کُے گیان

(269)

اَڈٕ ڈَنگہِ پانو زَنگ ژھانڈٕ رِژِ سے
سو کَرٕژِ سے لاگُس تَتَن
لَرِ دارِ بِن دِتھ گَیہِ ژُژِ سے
رُت ہیوٚ ژُھے سَنتہٕ صوفِیَن

267

खबरदारुँ सनिरुँच खबर,
खबरि अनिरस वसि तबर।
सिरुँ सरपोशे गछ़ि ज़बर,
स्वख सबूरुँय बा खबर।।

✡

268

अपज़िस पज़रुक ब्रोंत कवुँ गो'यो,
सऽन्ज़वरि सऽच़ पाऽरोवुथ पान।
लाल म्वलुँनय कालन ख्योयो,
ब्रम मऽश़र्यायो ब्रह्मँकुय ज्ञान।।

✡

269

अर्डुँडन्गि पानो ज़ंग छ़ांड़ रुँचुँय,
स्वक्रऽचुँय लागुन तन।
लरि दार्यन दिथ गऽयि नऽचुँय,
रुत ह्यो'तुय सन्तुँ सूफियन।।

✡

(270)

بُمہِ لٲج سُم مَنٛز رٕژِ جُنٛبے
بہٕ سۄ دٕلِشے موٗ کلِتھ عآب
ٹٮ۪کہِ لوٗگ ٹیٛو کاہ موٗ کلِتھ کشے
سۄاہ رٕوٗد لِشے مھوٗ گوٗغآب

(271)

ہَٹھِ لوٗٹھ سُمہٕ تار ووٕدٕرۍ سوٗدرَس
کَرَ موٗ گرُڈٕ وآلِس غور
چیٹہٕ زَنٛ شیٖن کَرَ اَتھ رگ کھدرَس
مٲچھِ موٗ دراوُن نایَد بور

(272)

أنٛدرۍ أنٛدرۍ ہٕشدرِتھ وڈھ گوم
کَٹھ گوم آسِتھ شیٖرے نَر
لوٗز ہٕشدِ لوٗزَنہٕ لوٗزِتھ زرپیٖوم
وَرکھیٖوم لَرٕدِتھ مُشرنہٕ ہَسَر

270

बुमि लऽज सुम मन्ज़ुॅ रचि़ ज़ुम्बिशे,
बुॅ स्वदीशे म्वकलिथ आऽब।
टे'कि लोग ट्र्यो'का म्वकलिथ किशे,
स्वः रूद निशे भू गव गाऽब।।

✡

271

बठि बो'ठ सुमि तार व्वदुॅर्य सऽदरस,
कर मो गुरुॅट्य वाऽनिस गोर।
चिटुॅ ज़न शीन कर अथ ज़ग खऽदरस,
माछि मो'दरावुन नाब़द बोर।।

✡

272

अऽन्दरी अऽन्दरी हऽन्दरिथ वठ गोम,
कठ गोम आऽसिथ शेरे नर।
बो'ज़ हुॅन्दि बूज़नुॅ बूज़िथ ज़र प्योम,
वर ख्योम लर दिथ मऽशरुॅनुॅ हर।।

✡

(273)

ژھانڈُن بتھ ژےٚ منزِ کنے
پیوان دَئے لگِتھ تاو
لوٚدوے سوٚترُن ہنہ منے ہتے
سَنے سُے لیس اَنِتھ آو

(274)

گٹشالس ہیشُو نہٕ پشرکاش کُنے
گورس ہیشُو نہٕ تیرتھ کاںہہ
پژالس ہیشُو نہٕ باندو کُنے
دَیہ پژریہ ہیشُو نہٕ سوکھ کاںہہ

(275)

کوٚستوٗرِ، کوٚنگہٕ، کوسَم اَدِ فیٛری
سو وِیٚژار شمشاد تارِ توٚر
اَڈِ مارِی واستایہ وِیاز اَوژاری
یِمدرٕ نارِ بچہٕ آہارِی ژوٚر

273

छ़ान्डुन बिहिथ चे़' मंज़ कने,
प्यवान वने, लऽगिथ ताव।
यो'दवय सो'तरन पनुँने हने,
सने सुय यस बऽनिध आव।।

✡

274

ज्ञानस ह्युव नुँ प्रकाश कुने,
ग्वरस ह्युव नुँ तीर्थ कांह।
प्राणस ह्युव नुँ बांदव कुने,
दयि प्रे'यि ह्युव नुँ स्वख कांह

✡

275

को'स्तूर क्वंगुँ कोसम अर्दुंफऽरी,
स्वव्यच़ारुँ शमशाद ताऽरी तो'र।
अर्डुंमाऽर्य वासनायि व्याज़ अव्यच़ाऽरी
यन्दरुँ नाऽर्य गयि बिच आहाऽरी च़ो'र

✡

(276)

پَنہٕ نے پان لُس لاگہِ وانے
ہسے اَدِ زانے راوَن تیٚول
راتو دۄہ چھو لُس مانے
لَس کَشاہ پھانے ژھٹہٕ تُھل

(277)

اَگِن بولہِ تہٕ یکیٚن بولنَ
بولنَ قُمرِ تہٕ کوہٕ ٹوری واو
کُسو تولہِ تہٕ کُسو تولنَ
کُسو دۄہ گیٚچھ تارے ناو

(278)

ظوٚن تیلے، ہَر میلے
ستہٕ کھیلے راتو دۄہ
کھوٚ کھری کھاتے پھہٕ کھٕلے
بیٚ ظوٚ نے ہیلے ہانٛو کھن

276

पनॅुनुय पान युस लागि वाने,
सुय अदॅु ज़ाने रावन त्यो'ल।
रातो द्यन ह्युव युस माने,
तस क्या फाने छ़टॅु शुहुल।।

✡

277

अऽग्न वोलि तॅु यऽगॅुन्य बोलन,
बोलन कुमॅुर्य तॅु क्वहऽतूर्य वाव।
कुसू तोलि तॅु कसू तोलन,
कुसू दाहु गे'जि तारे नाव।।

✡

278

ज़्वन तेले हर मेले,
सॅूत्य खोले रातो द्यन।
ख्वखॅुर्य खातय फिहि खाऽहले,
बे' ज़्वनय हे'ले हालव ख्यन।।

✡

(279)

اَنٛدری گٲشرِتھ غفلتُھ بالو
گاٹلیو گُدرِتھ وُدی کوٚریان
زانی زآوِی جار ہاوی کیٛتھ پانو
پوٚش کیٛتھ زانو مَنُنُس نان

(280)

ژرٕٹہٕ پَل، وۄٹہٕ پَل
دُمٕٹہٕ ژھرٕٹہٕ پَل
نَٹہٕ پہان گرٕٹہٕ پَل
لَٹہٕ دِی دِی اَٹہٕ کھل

(281)

شۆ آسِتھ شاہَن تورُکھ
شِتھ آسِتھ ہاہَن مورُکھ
شۆ شاہے شِتۆن لورُکھ
شاہ پٔژرِتھ شِتۆے دورُکھ

279

अऽन्दरी गऽशरिथ ग़फ़लऽच़ पानो,
गार्टुॅल्यव गुदरिथ वुद्य को'र पान।
ज़ाऽन्य् ज़ाऽविजार हाऽव्य क्यथुॅ मानो,
पो'श क्यथुॅ ज़ानो मनुष्यस नान।।

✡

280

चॖ टुॅ पलुॅ व्वटुॅ पल,
दुमटुॅ छॖ टुॅ पल।
नटि पिहान ग्रटुॅ पल,
लटुॅ दियदिय अटुॅखाल।।

✡

281

शव आऽसिथ शाहन तोरुख,
शिव आऽसिथ हाहन मोरुख।
शव शाहय शिवन पोरुख,
शाह प्रज़विथ शिवुॅय दोरुथ

✡

(282)

تَمہٕ کِس اَگنَس دٕیہہ نوٗ گَلے
لَتہٕ ہرٲش پھیٚرٕ ژھیٚولوٗ رٕیہہ
کھیٚشوٗ دِسَس کھیٚیے کھیٚیے کھیٚشوٗ دلوٗ ژٕلے
بیٚکھہٕ نوٗ ہَنے مَنَس بیٚہہ

(283)

تیٚہہ کَرٕ پان پوٚہہ پَن ووٗلے
پوٚشرِتھ مُشرُتھ پٕرٕ وتی زان
کاوَن پیٚتھ راوُن پوٗلُتھ
دٕیہہ کوٗرٕ زوٗلُتھ ووہلُتھ پان

(284)

خبَرِ دآری ٹُکِتھ تبَر
زِنٛدٕ تَس موٗ ردَے گرِتھ گَے
مَشرِ ہُشآری تیٚنٛدٕ قبَر
لالَن لوٗبَر پھُلے رَے

282

तर्मुंकिस अऽगन्स वे'ह नो गले,
लशिहरि अऽशफे'रि छे़'वि नो रेह।
ख्यो'दिस खे'य खे'य ख्यूवद नो च़ले,
बे'क्षि नो बने मनस बे'ह।।

✡

283

ते'ह कवुं पानो पो'हऽ पन वोलुथ,
पो'शरिथ मऽशरुँथ प्रनुंवुंन्य ज़ान।
कावन पथ रावुन पोलुथ,
वे'ह कोनुं ज़ोलुथ व्वहुंलुथ पान।।

✡

284

खबर दाऽरी टुकिथ तबर,
जि़न्दस म्वर्दय कऽरिथ गऽय।
मन्ज़ हुशाऽरी ने'न्दरि कबर,
लालन ल्वबर फुलय रऽय।।

✡

(285)

مَن یَنۍ وَن کھورُم
دیتھے دورُم سونگوٗپان
ظون تۄپہٕ نارٕ وارٕ کورُم
وان ؤنتھ گژھیم پژان

(286)

آیہٕ کرٕتھ اَتھےٚ واس
وَلنوٗ منٛترے وَنا خاص
تَتی اَنٛدرٕ کرٕتھ واس
سالہٕ تۄوان خاص خاص

(287)

ژھیتس سوتھ ساۍ وِتھ گئے
دیاۍ وِتھ گیٚیہٕ ژھوتھ تار
موٗدرمس حیاۍ وِتھ گئے
پاۍ وِتھ گیٚیہٕ کھیشاۍ وتھ ہار

285

मन पनुन वन खोरुम,
द्ये'य दोरुम सोंगू पान।
ज़्वन तपुॅनारुॅ वारुॅ कोरुम,
वान वऽनिथ गऽयम प्राण।।

✡

286

आरुॅ कऽरिथ अथय वास,
वनव मंजय वना ख्यास।
ततिय अन्दर कऽरिथ वास,
सालुॅ निवान खास खास।।

✡

287

च़्यतस स्वथ साऽविथ गऽय,
द्याऽविथ गऽयि नाऽहऽविथ नार।
मो'दुर मस चाऽविथ गऽय,
पाऽविथ गऽयि ख्याऽविथ हार।।

✡

(288)

خوٗرے کھٹِتھ پٕرانہٕ ژھوٗر
آ اَنٛدٕر ہوٗ موٗر
نِیٛہچہٕ نیٚنٛدرِ گاش دوٗر
ظلوٗ نِچہٕ ژٕرِ ظاہر ظوٗ ہوٗر

(289)

مخملی تَبَس ہیٚری دِتھ بہٕ گوم
زِنٛدَس مَرِ پیوم دِمہٕ کیتھ نکھ
کھٔسِتھ مچالس شٔنی ژوٗر سَر گوم
گرٕژتر روٗس اَنٛز گوم زِ دِی تھٔکھ

(290)

شُمرنہٕ پٔنٛنس وَکھ دِتھ ٹھکھ گوم
اَکھ گوم ترٛاوِتھ پاشٕرٕن تھیٚپھ
اَنٛدٕکِس ژٕنٛدٕنس رٕنٛدٕ کیتہٕ نکھ پیوم
حق گوم نکھ دِتھ پآوِتھ ہیٚپھ

288

ख्वय खाऽटिथ प्राणुॅ चूर,
आ अन्दर हू मूर।
ने'हचि ने'दरि गाश दूर,
ज़्वर्नुचि जुॅचि़ ज़ाऽहिर ज़ो'हूर।।

✡

289

मखमऽल्य नबस हे'र्य दिथ बर गोम,
ज़िन्दस मर प्योम दिमुॅ कथ नख।
खऽसिथ मचानस सऽन्य् चूर सरुॅ गोम,
ग्रऽन्ज् रो'स अऽन्ज़ गोम दी दी थख।।

✡

290

सुमरणि पनस वख दिथ टख गोम,
अख गोम त्राऽविथ पांच़न थफ।
अन्दुॅकिस च़ंदुॅनस रन्दुॅ कनि मख प्योम,
हख गोम नख दिथ पाऽविथ हफ।।

✡

(291)

بژہمانڑٕ وُزنی گَے
بژہمَن دلِستارٕ تھٲوی
رَوٕ پژوٕ ہزٕ ہزی گَے
نارٕ زایہ شِیتہٕ کھیی

(292)

شُنیہ شوٗہ کرُن شُنیاہ
کالہٕ ژٕکرس شژوکرِتھ شوٗہ
ژٲش ژہان راتھ دِن شُنہا
لیہِ سَیدِتھ تَشِند شِنیاہ

(293)

ووٚدرٕ وُدِتھ، سُدرٕ ڈلِتھ
یآنی یاتٕے پھٕژلِتھ گوٚو
لَل لَلاکُھ جامہٕ وُلتھ
ہیرِ اٚندری شیرِ پژوٚو

291

ब्राह्माण्ड वुजि़न्य गऽय,
ब्रह्मन व्यस्तारुँ थ।ऽव्य।
रवुँ प्रऽवि हुँज़्य हुँज्य गऽय,
नारु ज़ायि शीति खो'य।।

✡

292

शुनि शिवः, क्रुहुन शुन्याह,
कालुँ च़ऽक्रस श्रो'करिथ शिवः,
च़ाऽश चुँहान राथद्यन शुनिहा,
लयि स्पदिथ तसुँन्दि शिन्याह।।

✡

293

व्वदरुँ वऽदिथ, सऽदरुँ डऽलिथ,
पाऽन्य् पानय फो'लिथ गो'व।
लल्ल ललाटुक जामुँ वऽलिथ,
हेरि अऽन्दुँर्य शेरि प्रो'व।।

✡

(294)

شَنکھہٕ ئبدی ژٕلٕویہٕ
لَچھہٕ ئبدی پٕرٕیٚوییہٕ
لوٚ سآنی نوییہٕ
سَتہٕ رَنگہٕ پرٕیٚویہٕ
پرٕتھوی ژھیٚوییہٕ
اٚڈی گیٚہ پاتآلی
زَرٕ روٗزٕ گَشٕش
کُس زاو کُس موٚد
ہاوِسہٕ بیٚیہٕ لوٚد

(295)

بُلبُل بوشے وَنان کوٚستوٗرَس
لوٚگمُت نارٕ وُچھ کوہِ طوٗرَس
تالہٕ رٕٹھ لالہٕ مال دوٚن ٹھوگوٗرَس
روزٕ کُزاد کرٕوُن منہٕ تۄرَس

294

शंखुॅ बऽद्य ज़े'वेयि,
लछि बऽद्य प्रे'वेयि,
नव साऽन्य् नवेयि,
सतुॅ रंगुॅ प्रे'वेयि,
पृथ्वी छ़े'वेयि
अऽड्य गऽयि पाताऽल्य्
ज़रुॅ रूज़ कऽशिश,
कुसज़ाव कुस मूद,
हावनुॅ बे'यि बूद।।

✡

295

बुलबुल बोशे वनान को'स्तूरस,
लो'गमुत नार वुछ कोहि तूरस।
नालुॅ रठ लालुॅ माल वोन'घू गूरस,
रोज़ु क्राव करुॅवुन मनुॅचूरस।।

✡

،296،

سُہزِ پھلیاہ نیبرِ راہِ وارے
سارِ سارے سارَن روز
بِنٛدِ مَنٛزِ بِنٛداہ نیبرِ اَنٛوارے
اَشٕہِ دَشس ژٕکرِ سَوارے روز

،297،

چَھنٛدِچ موہراہ وِو ژنٛدَس پٕراَوم
سُنٛدِچ کھاٰیِم بِنٛدَس تام
اَمَلہِ ژنٛدُن دَنٛدَو ژٕوٕرُم
سَمٕلِز سوٚلَس ہیٚغرِم سام

،298،

زَداہ وُچھُم پٕرواہ ژھَٹان
پارَسہ وُچھُم نَنان سوٗن
بوٚزوان دِیائچہ دارنایہ رَٹان
پٕرزوان پٕراوان دوٚہ نوٚوے گون

(296)

सऽहजुॅ फुलयाह नेरि राजुॅ वारे,
सारि सारे सारान रोज़,
ब्यन्दुॅ मंजुॅ ब्यन्दा नेरि अनुॅवारे,
अष्टुॅदश च़ऽक्रुॅ सवारे रोज़।।

☆

(297)

चन्दुॅच म्वहरा व्वन्दस पाऽरूॅम,
स्यन्दुॅच खाऽरूॅम ब्यन्दस ताम,
अमलि च़न्दुन दंदव चो़रूम,
समऽन्य् स्वनस हे'चुॅम साम।।

☆

(298)

रवाह वुछुम प्रवाह छ़टान,
पारसुॅ वुछुम बऩान स्वन,
बो'ज़वान द्यानुॅचि दारनायिरटान,
प्रजुॅवान प्रावान द्रनवय ग्वन।।

काऽशुर पऽरिव यिथुँपाऽठ्य

(I) काऽशिर्य अक्षर :- क, ख, ग, च, छ, च़, छ़, ज, ज़, ट, ठ, ड, त, थ, द, न, प, फ, ब, म, य, र, ल, व, श, स, ह, क्ष, त्र, ज्ञ

(II) काऽशिर्य स्वर :- अ, आ, इ, ई, उ, ऊ, ए, ओ, अं, अः, अऽ, आऽ, उँ, ऊँ, ए', ओ', व्व,

स्वर	मात्रा	वर्तांव
अ	-	अख (one) अज़ (To-day) मन (mind) पर (Read) अस (Laugh)
आ	ा	आव (came) नाव (Boat) सास (Thousand) माम (Maternal Uncle) हार (garland)
अऽ	-ऽ	अऽछ (eye) मऽछ (fly) गऽर (watch) च़ऽर (sparrow) पऽज (Basket) अऽड़ (half) थऽज़ (tall)
आऽ	ाऽ	आऽस (Mouth) दाऽन (Pomegranate) माऽज(Mother) वाऽज (Ring) दाऽर (window) पाऽर (Hut) माऽश (She Buffalow) आऽठ (Eight)
इ	ि	दिम (give) यि (this) चिचिव (come) ज़िठ (elder lady) छिस (has/keeps)
ई	ी	ईद (Idd) ईसा (crist) टीन (tin) शीन (snow) मीच़ (measurement) सीर (Brick) पीर (Preist)
उँ	ुँ	ज़ुँ (two) च़ुँ (you) बुँ (I) तुँ (and) सुँच़ (tailor) रुँच़ (good) अऽदुँर (wet)
ऊँ	ूँ	तूँर (cold) कूँमथ (price) चूँन (dush peices) कूँर (allnatured) डूँस (stick)
ए	े	चे़ (to you) देग (Bigpot) मेज़ (table) येर (wool) नेर (get away)
ऐ	े'	मे' (tome) छे' (is) त्रे' (three) शे' (News) मे'च़ (Earth)

ओ	ो	मोल (father) मोर (peacock) बोर (weight, luggage) योर (here) च़ोर (four) ओट (flour)
ओ'	ो'	ओ'न (Blind) गो'ब (heavy) लो'ट (tail) मो'ट (fat) वो'छ़ (calf)
व्व	-व्	व्वठ (jump) व्वथ (standup) म्वल (cost) द्वन or दुवन (totwo) ब्वद (wisdom)
-य	न्य	म्योन (mine) ख्योन (ate) ब्यो'न (separate) द्यन (day) व्यथ (vitasta) अड्ड्य (halves) फ़्यो'र (drop)

"RESHI MALYUN MYON" (Kashmiri Poetry)

BIMLA RAINA

ناو ۔ بملا رینہ

مٲلؠ سُند ناو ۔ پنڈت مادھو کول

زاسنہٕ ۔ 1947 سنہٕ ع

زینہٕ جاے ۔ کھاہ بازر، اننت ناگ کشمیر

خاندارٕ سُند ناو ۔ کرشن کمار رینہ

پتاہ ۔ 11 / بی / بی ، گاندھی نگر جموں

پن کوڈ نمبر 180003 ۔

Published by:-
Fankar Cultural Organisation Kashmir

Printed at : JK.Offset Printers, 315, Jama Masjid, Delhi-110006.
Phone : 3279852,3267633 Fax - 3237241